

Sammanfattning

Vårt uppdrag

Vårt uppdrag har varit att göra en översyn av de bestämmelser i plan- och bygglagen som avser vatten. Syftet med utredningen har för det första varit att förenkla och förtydliga på vilket sätt miljökvalitetsnormer för vatten ska få genomslag vid planläggning och prövning enligt plan- och bygglagen på ett sätt som motsvarar kraven i EU-rätten och som underlättar kommunernas tillämpning av dessa krav. För det andra har syftet varit att ge kommunerna de verktyg som behövs för att säkerställa att de krav på miljömässigt och ekonomiskt hållbara lösningar för dag- och dricksvatten som ställs vid planläggning och prövning enligt plan- och bygglagen kan genomföras i dag och vid ett förändrat klimat.

Utifrån syftet har uppdraget mer precist varit att analysera kommunernas förutsättningar att säkerställa att miljökvalitetsnormer för yt- och grundvatten följs vid planläggning och vid prövning enligt 9 och 10 kap. plan- och bygglagen, se över kommunernas möjligheter att hantera dagvatten på ett hållbart sätt vid detaljplaneläggning och vid prövning enligt 9 och 10 kap. plan- och bygglagen, analysera kommunernas förutsättningar att trygga dricksvattenförsörjning vid planläggning och lämna nödvändiga författningsförslag.

Mot denna bakgrund har vi delat in uppdraget i tre delar: miljökvalitetsnormer för vatten, dagvattenhantering och dricksvattenförsörjning.

Dagens regelverk

Bestämmelser med koppling till frågor om vatten finns i dag i 1–9 och 11 kap. plan- och bygglagen, men också i flera andra författningar med nära koppling till bestämmelserna i plan- och bygglagen,

som exempelvis miljöbalken, lagen om allmänna vattentjänster och vattenförvaltningsförordningen.

I plan- och bygglagen avser flera av bestämmelserna bedömningsfrågor om lämplig användning av mark- och vattenområden, men också frågor om främjande av hushållning med vatten, hänsynstagande till vattenförhållanden och förutsättningar att ordna vattenförsörjning vid planläggning och byggande. I lagen finns också ett krav på att följa miljö kvalitetsnormerna i 5 kap. miljöbalken, eller i föreskrifter som har meddelats med stöd av 5 kap. miljöbalken, vid planläggning och i andra ärenden enligt plan- och bygglagen. Slutligen finns i plan- och bygglagen flera bestämmelser om hänsynstagande till risken för översvämning.

Reformbehovet

Våra analyser visar att det finns flera utmaningar med dagens reglering om vatten i plan- och bygglagen. För det första uppfattas bestämmelserna om att följa miljö kvalitetsnormer för vatten i plan- och bygglagen med hänvisning till 5 kap. miljöbalken som både otydliga och svåra att tillämpa. Det är i denna del också oklart om regleringen uppfyller kraven inom unionsrätten. Vi har konstaterat att problem bilden i denna del inte bara hänger ihop med hur hänvisningarna i plan- och bygglagen ser ut till bestämmelserna i 5 kap. miljöbalken. Vi gör även bedömningen att bestämmelserna i både 5 kap. miljöbalken och vattenförvaltningsförordningen är otydliga och svåra att tillämpa för landets kommuner. Detta gäller särskilt i förhållande till planläggningssituationen. Vid en genomgång av miljö kvalitetskraven i 5 kap. miljöbalken och vattenförvaltningsförordningen har vi också kunnat konstatera att alla de möjligheter till undantag från kraven som återfinns inom EU-rätten inte har genomförts i svensk rätt, vilket försvårar den svenska tillämpningen av kraven vid planläggning, men också vid prövning av verksamheter och åtgärder.

För det andra har vi kunnat konstatera att det i dag i plan- och bygglagen helt saknas bestämmelser om hur dagvatten bör hanteras vid planläggning och byggande. Detta skapar osäkerhet och försämrar kommunernas förutsättningar att ta omhand sådana frågor vid planläggning och byggande. Samtidigt ökar behovet av att hantera skyfall och annat dagvatten, bl.a. som en följd av klimatförändringarna. Pro-

blematiken kan i sin tur även försämra möjligheterna att uppnå de miljö kvalitetsnormer som är beslutade för varje vattenförekomst. Även i lagen om allmänna vattentjänster saknas närmare bestämmelser och verktyg för att hantera specifika frågor om dagvatten skilt från hanteringen av avloppsvatten.

Slutligen visar vår genomgång att dagens reglering om hänsynstagande till möjligheterna att ordna vattenförsörjning, inklusive dricksvattenförsörjning, vid planläggning och byggande i stort fungerar bra. I denna del handlar utmaningen framför allt om att säkerställa dricksvattenförsörjningen utifrån ett säkerhets- och vattenbristperspektiv. Flera allmänna vattentäkter saknar i dag ett sådant skydd som behövs både för att säkerställa landets dricksvattenförsörjning i dag och i framtiden och för att uppfylla vattendirektivets krav på erforderligt skydd.

Våra utgångspunkter

Ytterst har vår utgångspunkt varit att förslagen ska lösa de utmaningar som beskrivs i våra utredningsdirektiv, men också de därmed nära sammanhängande utmaningar som vi har identifierat under utredningsarbetet. Samtidigt har vår allmänna utgångspunkt varit att förslagen ska vara hållbara, effektiva och rättssäkra. I enlighet med vad som anges i utredningsdirektiven förhåller sig förslagen också till det kommunala självbestämmandet och till den byggrätt som följer av en detaljplan.

Våra förslag

Förenklade och förtydligade bestämmelser om miljö kvalitet för vatten

Vi lämnar flera förslag på förtydliganden av bestämmelserna om miljö kvalitet i 5 kap. miljöbalken och vattenförvaltningsförordningen. Detta gäller i första hand hur frågor om miljö kvalitet ska hanteras i planläggningssituationen och vilka undantag som kan göras från krav på viss miljö kvalitet för vatten i sammanhanget.

En viktig förändring är att det tydliggörs att den myndighet som planlägger kan klara vattendirektivets s.k. försämrings- och äventyrandeförbud inte bara genom skyddsbestämmelser inom planområdet utan också genom att, som ett komplement till planen, besluta, avtala eller vidta skyddsåtgärder utanför planområdet.

Samtidigt utökas de skyddsåtgärder som är möjliga att bestämma i en detaljplan eller områdesbestämmelser i syfte att motverka sådan otillåten påverkan på vattenmiljön som avses med försämrings- och äventyrandeförbuden.

En annan förändring är att undantagen från miljö kvalitetskraven för vattenmiljö utökas för att bättre återspegla de undantag från miljö kvalitetskraven som EU-rätten möjliggör. I denna del föreslår vi för det första att s.k. blandningszoner ska utpekas. Syftet med förslaget är bl.a. att öka transparensen kring hur mätningar ska göras för att anses vara representativa för ytvattenförekomster och utsläppspunkter. Gränsvärdesnormer får under vissa förutsättningar överträdas i en sådan zon.

För det andra föreslår vi ett nytt undantag för situationen att en överträdelse av en gränsvärdesnorm beror på en föroreningskälla utanför Sveriges gränser och effektiva åtgärder inte kan vidtas för att uppnå den status som vattnet ska ha enligt normerna.

Ett tredje nytt undantag avser sådana tillfälliga och kortvariga försämringar av vattenmiljön i samband med direkta utsläpp från konstruktions- och byggnadsarbeten och liknande verksamheter på eller i marken som kommer i kontakt med grundvatten. Även sådan kortvarig försämring är tillåten efter beslut av en myndighet eller kommun.

För det fjärde tydliggör vi att den befintliga undantagssituationen till följd av ett allmänintresse av större vikt även omfattar planläggning.

De i vattenförvaltningsförordningen förekommande uttrycken ”orimliga kostnader” respektive ”höga kostnader” ersätts av uttrycket ”kostnader som är högre än värdet av nyttan/målet”. Syftet med ändringen är att bättre återspegla kraven i vattendirektivet och tydliggöra den samhällsekonomiska avvägning som ska göras i dessa situationer.

Vidare tydliggörs att en planläggande myndighet, på motsvarande sätt som i dag gäller för prövningsmyndigheter enligt miljöbalken, i samband med planläggning kan hämta in ett yttrande från berörd vattenmyndighet om utredningen i planärendet ger anledning att anta att något förhållande av betydelse för miljö kvalitetsnormgiv-

ningen inte överensstämmer med det som har lagts till grund för en sådan norm och den bristande överensstämmelsen har betydelse för möjligheten att planlägga.

Om det behövs för att uppnå en miljö kvalitetsnorm ges en region, en kommun eller några kommuner tillsammans inom ett vattendistrikt en möjlighet att fastställa ett regionalt eller lokalt åtgärdsprogram för regionen, kommunen eller kommunerna med konkreta åtgärder per vattenförekomst utifrån ett vattenavrinningsområdesperspektiv. Syftet med ändringen är att öka sannolikheten både för uppfyllandet av åtgärdsprogrammet för vattendistriktet som helhet och uppnåendet av vattenförekomsternas miljö kvalitetsnormer. Ett regionalt eller lokalt åtgärdsprogram ska vara förenligt med åtgärdsprogrammet för vattendistriktet. Den som upprättar ett förslag till regionalt eller kommunalt åtgärdsprogram ska ge berörda möjlighet att lämna synpunkter på förslaget. Ett regionalt eller lokalt åtgärdsprogram ska fastställas av regionfullmäktige eller kommunfullmäktige.

I plan- och bygglagen avgränsas tillämpningen av bestämmelserna om miljö kvalitet till planläggningssituationen. Likaså tydliggörs på vilket sätt hänsyn till bestämmelserna om miljö kvalitet i 5 kap. miljöbalken behöver tas vid planläggning i regionplan, översiktsplan respektive detaljplan eller områdesbestämmelser. Regleringen i miljöbalken om regeringens roll i hanteringen av frågor om miljö kvalitet vid planläggning enligt plan- och bygglagen slopas och ersätts av en möjlighet för regeringen att besluta om ett planföreläggande enligt plan- och bygglagen om det behövs för att tillgodose intresset att bestämmelserna om miljö kvalitet enligt 5 kap. miljöbalken inte ska överträdas.

Både i miljöbalken och plan- och bygglagen görs ändringar av de processuella reglerna för att tydliggöra att vattenmyndigheten inte har någon självständig roll i planläggningsprocessen enligt plan- och bygglagen. I stället bevakas de frågor som rör bestämmelserna om miljö kvalitet för vatten av berörd länsstyrelse, som i sin tur inhämtar yttrande från vattenmyndigheten om förslaget till en detaljplan eller områdesbestämmelser innefattar en tillämpning av undantag från bestämmelserna om miljö kvalitet för vatten.

Förslagen till ändringar i 5 kap. miljöbalken medför behov av följdändringar i flera författningar, bl.a. i väglagen och lagen om byggande av järnväg. Syftet med de samlade förslagen är både att säkerställa att frågor om miljö kvalitet tas omhand vid planläggning och att detta görs genom en så effektiv process som möjligt. Sammantaget bör för-

slagen leda till ökad tydlighet och ge bättre förutsättningar både för utökad planläggning och för en hållbar fysisk samhällsplanering.

Förenklade och förtydligade bestämmelser om dagvattenhantering

I plan- och bygglagen förtydligas att möjligheterna att hantera dagvatten är ett sådant allmänt intresse som behöver beaktas vid bedömningen av lämplig utformning och placering av bebyggelse och byggnadsverk. Vidare införs bestämmelser om vilka krav som bör ställas avseende hantering av dagvatten vid planläggning i detaljplan och områdesbestämmelser samt i skälig utsträckning vid bebyggande av en tomt. Bl.a. ges kommunen möjlighet att i en detaljplan bestämma skyddsåtgärder för att motverka en sådan otillåten påverkan på vattenmiljön som strider mot försämrings- och äventyrandeförbuden. Det förtydligas också att ett exploateringsavtal får avse åtagande för en byggherre eller en fastighetsägare att vidta eller finansiera åtgärder för dagvattenhantering.

Även i lagen om allmänna vattentjänster förtydligas att dagvattenhantering är en egen vattentjänst skild från avloppshantering. Vidare införs en möjlighet för kommunen att, om det behövs för att bidra till en förbättrad funktion eller ökad säkerhet hos en allmän va-anläggning, förelägga en fastighetsägare inom verksamhetsområdet att vidta eller underhålla sådana dagvattenåtgärder på tomten som framgår av skyddsbestämmelser eller andra planbestämmelser i en detaljplan eller områdesbestämmelser. Om sådana planbestämmelser saknas får kommunen besluta ett motsvarande föreläggande om åtgärderna inte strider mot en detaljplan eller områdesbestämmelser för området och inte heller oskäligt inskränker fastighetsägarens rätt till användning av den allmänna anläggningen. Vid bedömningen av om det finns förutsättningar för ett sådant föreläggande som avses i den senare situationen ska kommunens vattentjänstplan ge vägledning. Kommunen får förena ett sådant föreläggande med vite. Om de förelagda åtgärderna kan anses gå utöver fastighetsägarens ordinarie ansvar för hantering av dagvatten på tomten, har fastighetsägaren rätt till ersättning för den skada som föreläggandet medför. En anmälan om ersättning behöver lämnas till kommunen inom tre månader från det att föreläggandet har fått laga kraft. Kommunens kostnader för sådana ersättningskrav får täckas av va-avgiften.

Både i plan- och bygglagen och i lagen om allmänna vattentjänster införs en legaldefinition av termen dagvatten. I lagen om allmänna vattentjänster införs också en legaldefinition av termerna avlopp och dagvattenhantering.

Förtydligade bestämmelser om dricksvattenförsörjning, krav på hushållning med vatten och skydd av vattenområden

I plan- och bygglagen förtydligas att en obebyggd tomt ska ordnas så att det på tomten eller i närheten av den går att tillgodose krav på både vattenförsörjning och avlopp. Detsamma gäller när en lov- eller anmälningspliktig åtgärd på en byggnad vidtas på en bebyggd tomt. Bestämmelsen kommer i första hand att bli tillämplig när en lovpliktig åtgärd vidtas i ett område som omfattas av en äldre detaljplan i vilken frågan om vattenförsörjning eller avlopp inte har tagits omhand.

Vidare förtydligas att regionen vid planering i regionplan enligt 7 kap. plan- och bygglagen ska redovisa hur hänsyn har tagits till kommunala vattentjänstplaner. Syftet med ändringen är att koppla ihop planeringen av vattenförsörjningstjänsterna enligt lagen om allmänna vattentjänster med den fysiska planeringen i plan- och bygglagen. Sammantaget kan ändringen medföra att ökad vikt läggs vid vattenförsörjningsfrågan och på frågans samordning på olika planeringsnivåer.

När det gäller frågan om att säkerställa dricksvattenförsörjningen utifrån ett vattenbristperspektiv förtydligas att kommunen i samband med planläggning i detaljplan, om det finns särskilda skäl, kan bestämma skyddsåtgärder för att motverka eller förebygga brist på vatten. Särskilda skäl finns exempelvis om bebyggelse behöver placeras i områden med svag magasinering förmåga av grundvatten, såsom exempelvis på Gotland och Öland, eller där vattenbrist ofta uppstår av andra geologiska eller klimatrelaterade skäl. Kravet på särskilda skäl innebär att sådana planbestämmelser inte bör beslutas slentrianmässigt i alla detaljplaner. Krav på utförande av sådana skyddsåtgärder kan också uppställas som ett villkor för att få lov eller startbesked. Vid bestämmande om en dagvattenanläggning i en plan får kommunen också bestämma att anläggningen ska ha den placering eller det utförande som behövs för att hantera vattenbrist.

I lagen om allmänna vattentjänster införs ett nytt bemyndigande enligt vilket regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, läns-

styrelsen eller kommunen får meddela ytterligare föreskrifter om förbud eller begränsningar av användningen av dricksvatten vid vattenbrist eller risk för vattenbrist. Om en fastighetsägare bryter mot sådana föreskrifter om förbud eller om begränsning av användningen av dricksvatten eller ett beslut som har meddelats med stöd av en sådan föreskrift ges huvudmannen en möjlighet att stänga av vattenförsörjningen till en fastighet. Regleringen innebär en skärpning jämfört med de rekommendationer om användningen av dricksvatten som kommuner meddelar i dag med stöd av branschorganisationen Svensk Vattens allmänna bestämmelser (ABVA).

I lagen om allmänna vattentjänster införs också ett krav på landets kommuner att, om det behövs för att säkerställa ett tillräckligt skydd av en allmän vattentäkt som ger mer än tio kubikmeter per dygn i genomsnitt eller som försörjer fler än 50 personer ska kommunen eller va-huvudmannen hos berörd länsstyrelse ansöka om skydd av vattenområdet enligt 7 kap. miljöbalken eller kommunen besluta om skydd av vattenområdet enligt 7 kap. miljöbalken. Syftet med bestämmelsen är att säkerställa ett tillräckligt skydd av sådana vattentäkter som enligt vattendirektivet ska ha ett erforderligt skydd.

Några andra förslag för att förenkla processerna och öka samordningen mellan miljöbalken och plan- och bygglagen

I plan- och bygglagen införs ett krav på att kommunen i översiktsplanen ska beskriva om översiktsplanen avviker från en havsplan och i så fall på vilket sätt den gör det och skälen för avvikelsen. Bestämmelsen ska tillämpas på motsvarande sätt som i dag gäller vid en avvikelse från en regionplan. Syftet med bestämmelsen är att göra kommunerna mer uppmärksamma på vad som gäller enligt havsplanen samt tydliggöra havsplanens vägledande funktion. Tillämpningen av bestämmelsen bör också leda till en ökad samordning av användningen av havsområdena.

I miljöbalken föreslås att strandskydd inte ska återinträda när en detaljplan eller områdesbestämmelser ersätts med en ny detaljplan och ändamålet med planområdet är detsamma som i den äldre planen. Syftet med ändringen är att underlätta processen för ändringar och upphävande av detaljplaner. Av motsvarande skäl föreslås i lagen om införande av miljöbalken att strandskydd inte ska återinträda när en äldre generalplan, stadsplan eller byggnadsplan upphävs eller ersätts

av en ny detaljplan, om frågan om upphävande av strandskyddet sedan tidigare har prövats särskilt.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Författningsförslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2026. Detta gäller för samtliga ändringar utom den justering som föreslås i lagen (2018:1408) om ändring av miljöbalken som föreslås träda i kraft den 1 januari 2029.

För ändringarna i plan- och bygglagen, miljöbalken, väglagen, lagen om byggande av järnväg, lagen om allmänna vattentjänster, vattenförvaltningsförordningen och plan- och byggförordningen föreslås övergångsbestämmelser som innebär att äldre bestämmelser fortfarande ska gälla för ärenden som har påbörjats före ikraftträdandet och för mål och ärenden som avser överklagande och överprövning av sådana mål och ärenden till dess målet eller ärendet är slutligt avgjort.

Detta gäller med undantag för bestämmelsen om ändrade regler för återinträde av strandskydd i miljöbalken. Denna ändring bör gälla för alla sådana ärenden direkt från ikraftträdandet.

Avseende förslaget till ny föreläggandemöjlighet för kommunen i lagen om allmänna vattentjänster bör denna möjlighet gälla endast i förhållande till detaljplaner och områdesbestämmelser som har beslutats från den 1 januari 2027.

Övriga föreslagna författningsändringar bör gälla direkt vid ikraftträdandet.

Genomförandefrågor

Med våra förslag har vi lagt fokus på att lösa behoven av ändringar i berörda regelverk. För att få till stånd en riktigt effektiv process krävs också att det finns förutsättningar för en god tillämpning av regelverket. För detta krävs både informationsinsatser och arbete med nytt och uppdaterat vägledningsmaterial från berörda myndigheter. Vi har identifierat behov av flera sådana insatser. Detta gäller i första hand vägledning av kommuners och regioners hantering av frågor om miljö kvalitet för vatten vid planläggning enligt plan- och bygglagen, men också behov av nytt vägledningsmaterial för vattenmyndigheternas bedömningar av exempelvis förklaring av konstgjorda

och kraftigt modifierade ytvattenförekomster vid urban markanvändning, dvs. vid befintlig bebyggelse och hamnar, med stöd av vattenförvaltningsförordningen.

Förslagets konsekvenser

Vi gör bedömningen att förslagen som helhet bör leda till en enklare och tydligare hantering av vattenfrågor vid plan- och byggprocesser enligt plan- och bygglagen, planläggnings- och tillståndsprcesser enligt exempelvis miljöbalken och väglagen, vattentjänstfrågor enligt lagen om allmänna vattentjänster och vattenförvaltningsfrågor enligt vattenförvaltningsförordningen. Vi bedömer även att förslagen på längre sikt kan leda till besparingsmöjligheter med anledning av den ökade tydligheten som förslagen innebär, när regelförändringarna genomförs och både länsstyrelser, kommuner och andra statliga myndigheter känner sig trygga med vilka krav som ska ställas och på hur reglerna ska tolkas och tillämpas.

Två av förslagen innebär en potentiell inskränkning i det kommunala självbestämmandet. Detta gäller dels förslaget att ge regeringen en möjlighet att förelägga en kommun att inom en viss tid anta, ändra eller upphäva en detaljplan eller områdesbestämmelser, om det behövs för att tillgodose att bestämmelserna om miljö kvalitet i 5 kap. miljöbalken inte överträds, dels förslaget att kommunen om det behövs för att säkerställa ett tillräckligt skydd av en allmän vattentäkt som ger mer än tio kubikmeter per dygn igenomsnitt eller som försörjer fler än 50 personer, ska besluta om eller ansöka om skydd av vattentäkten enligt 7 kap. miljöbalken. När det gäller sådana förslag ska en avvägning göras mellan de kommunala självstyrelseintressena och de nationella intressen som den föreslagna lagstiftningen ska tillgodose. Vi gör bedömningen att förslagen inte går längre än vad som är nödvändigt med hänsyn till vikten av att säkerställa Sveriges skyldigheter enligt EU-rätten.

Några av förslagen kommer att medföra ökade kostnader, särskilt initialt. Inledningsvis kommer ett genomförande av de samlade förslagen att medföra behov av ett tillfälligt tillskott av medel för informations- och utbildningsinsatser samt nytt vägledningmaterial för Boverket. Kostnaden beräknas uppgå till totalt fyra miljoner kronor fördelade på två år. Även Havs- och vattenmyndigheten och

Sveriges geologiska undersökning bör tillföras medel för framtagande av nytt vägledningsmaterial med motsvarande totalt två respektive en miljon kronor.

Flera av förslagen berör vattenmyndigheternas arbete, exempelvis förslaget att förtydliga möjligheterna att begära omprövning av en miljökvalitetsnorm för vatten respektive förslagen med utökade möjligheter att göra undantag från de s.k. försämrings- och äventyrande-förbuden. Vår bedömning är att de länsstyrelser som är vattenmyndighet, som en följd av förslagen, dels permanent bör tillskjutas medel motsvarande en halv årsarbetskraft för arbete med yttranden och översyn av miljökvalitetsnormer, dels under en inledande treårsperiod bör tillskjutas ytterligare medel motsvarande en halv årsarbetskraft för utpekande av blandningszoner. Samtliga länsstyrelser föreslås därutöver få en tillfällig förstärkning om en miljon kronor, dvs. motsvarande en årsarbetskraft, under två år dels för att vägleda och stötta kommunerna i tillämpningen av de nya regler vi föreslår, dels för att länsstyrelsernas beredningssekretariat ska ha möjlighet att stötta både vattenmyndigheterna och länsstyrelsernas planhandläggare i bedömningar av påverkan på vattenmiljön på grund av de utökade antal ärenden som förslagen bedöms medföra initialt.

I övrigt bedöms behovet av uppdaterade vägledningar från i första hand Boverket, Havs- och vattenmyndigheten och Sveriges geologiska undersökning kunna rymmas inom ramen för befintliga ekonomiska ramar.

För landets kommuner bör förslagen som helhet resultera i enklare processer med fler och bättre verktyg. Detta bör i sin tur öka förutsättningarna för planläggning för ny bebyggelse.

Två förslag som dock skulle kunna innebära kostnadsökningar för kommunerna är dels förslaget om att vid behov ta fram ett lokalt åtgärdsprogram enligt vattenförvaltningsförordningen, dels det ovan nämnda förslaget med krav på kommunerna att, om det behövs för att säkerställa uttag av vatten i vissa allmänna vattentäkter, ansöka om eller direkt besluta om skydd av sådana dricksvattentäkter. Kostnaderna för att genomföra sådana åtgärder är svåra att beräkna, men kan beroende på omständigheterna i det enskilda fallet bli höga. Det första förslaget – att ta fram ett lokalt åtgärdsprogram – är dock frivilligt för kommunen. När det gäller det andra förslaget med krav på skydd av vissa dricksvattentäkter följer detta av vattendirektivet, miljöbalken, vattenförvaltningsförordningen och av nuvarande åtgärds-

program för vatten. Kravet på kommunerna finns således redan, även om skyldigheten inte i dag framgår av lagen om allmänna vattentjänster. Vi gör därmed bedömningen att de aktuella förslagen egentligen inte bör innebära några nya åtaganden för kommunerna. Eventuella kostnadsökningar förväntas därför bli marginella. När det gäller frågan om skydd av vissa viktiga dricksvattentäkter har också under utredningsarbetet framkommit att denna typ av förebyggande insatser normalt är billigare än att i efterhand rena en förorenad vattentäkt som behövs för dricksvattenförsörjning. För flera skyddsåtgärder för vattenmiljö kan kommunerna också ansöka om delfinansiering med upp till 90 procent av Havs- och vattenmyndigheten enligt förordningen om statligt stöd till lokala vattenvårdsprojekt, s.k. LOVA-bidrag.

Även för byggherrar bör de samlade förslagen medföra både tydligare och mer förutsägbara processer. Samtidigt kan förslagen i vissa delar medföra ökade kostnader för oftare förekommande krav på exempelvis dagvattenutredningar inför ny bebyggelse och dagvattenhantering i syfte att bidra till en förbättrad funktion eller ökad säkerhet hos en allmän va-anläggning. Vi gör dock bedömningen att det får anses ligga i allas intresse att dagvattenhanteringen både inom enskilda fastigheter och inom vattentjänstområden för dagvattenhantering fungerar bra i tider av ökande klimatanpassningsbehov.

1 Författningsförslag

1.1 Förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900)

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 4 §, 2 kap. 6 och 10 §§, 3 kap. 4, 5, 10 och 16 §§, 4 kap. 12, 14, 16 och 42 §§, 5 kap. 14 och 22 §§, 6 kap. 40 §, 7 kap. 3 §, 8 kap. 9 § och 11 kap. 10 och 15 §§ plan- och bygglagen (2010:900) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

4 §¹

I denna lag avses med

allmän plats: en gata, en väg, en park, ett torg eller ett annat område som enligt en detaljplan är avsett för ett gemensamt behov,

bebygga: att förse ett område med ett eller flera byggnadsverk,

bebyggelse: en samling av byggnadsverk som inte enbart består av andra anläggningar än byggnader,

byggherre: den som för egen räkning utför eller låter utföra projekterings-, byggnads-, rivnings- eller markarbeten,

byggnad: en varaktig konstruktion som består av tak eller av tak och väggar och som är varaktigt placerad på mark eller helt eller delvis under mark eller är varaktigt placerad på en viss plats i vatten samt är avsedd att vara konstruerad så att människor kan uppehålla sig i den,

byggnadsnämnden: den eller de nämnder som fullgör kommunens uppgifter enligt denna lag,

byggnadsverk: en byggnad eller annan anläggning,

¹ Senaste lydelse 2019:949.

byggprodukt: en produkt som är avsedd att stadigvarande ingå i ett byggnadsverk,

dagvatten: regn- eller smältvatten som inte tränger ned i marken eller som avrinner på markyta eller konstruktion,

exploateringsavtal: avtal om genomförande av en detaljplan och om medfinansieringsersättning mellan en kommun och en byggherre eller en fastighetsägare avseende mark som inte ägs av kommunen, dock inte avtal mellan en kommun och staten om utbyggnad av statlig transportinfrastruktur,

genomförandetiden: den tid för genomförandet av en detaljplan som ska bestämmas enligt 4 kap. 21–25 §§,

kvartersmark: mark som enligt en detaljplan inte ska vara allmän plats eller vattenområde,

markanvisning: ett avtal mellan en kommun och en byggherre som ger byggherren ensamrätt att under en begränsad tid och under givna villkor förhandla med kommunen om överlåtelse eller upplåtelse av ett visst av kommunen ägt markområde för bebyggande,

medfinansieringsersättning: ersättning som en byggherre eller en fastighetsägare i samband med genomförande av en detaljplan åtar sig att betala för en del av en kommuns kostnad för bidrag till byggande av en viss väg eller järnväg som staten eller en region ansvarar för,

miljönämnden: den eller de nämnder som fullgör kommunens uppgifter på miljö- och hälsoskyddsområdet,

nybyggnad: uppförande av en ny byggnad eller flyttning av en tidigare uppförd byggnad till en ny plats,

ombyggnad: ändring av en byggnad som innebär att hela byggnaden eller en betydande och avgränsbar del av byggnaden påtagligt förnyas,

omgivningsbuller: buller från flygplatser, industriell verksamhet, spårtrafik och vägar,

planläggning: arbetet med att ta fram en regionplan, en översiktsplan, en detaljplan eller områdesbestämmelser,

sammanhållen bebyggelse: bebyggelse på tomter som gränsar till varandra eller skiljs åt endast av en väg, gata eller parkmark,

tillbyggnad: ändring av en byggnad som innebär en ökning av byggnadens volym,

tomt: ett område som inte är en allmän plats men som omfattar mark avsedd för en eller flera byggnader och mark som ligger i direkt anslutning till byggnaderna och behövs för att byggnaderna ska kunna användas för avsett ändamål,

underhåll: en eller flera åtgärder som vidtas i syfte att bibehålla eller återställa *en byggnads* konstruktion, funktion, användningssätt, utseende eller kulturhistoriska värde, och

underhåll: en eller flera åtgärder som vidtas i syfte att bibehålla eller återställa *en allmän plats eller ett byggnadsverks* konstruktion, funktion, användningssätt, utseende eller kulturhistoriska värde, och

ändring av en byggnad: en eller flera åtgärder som ändrar en byggnads konstruktion, funktion, användningssätt, utseende eller kulturhistoriska värde.

2 kap.

6 §²

Vid planläggning, i ärenden om bygglov och vid åtgärder avseende byggnader som inte kräver lov enligt denna lag ska bebyggelse och byggnadsverk utformas och placeras på den avsedda marken på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till

1. stads- och landskapsbilden, natur- och kulturvärdena på platsen och intresset av en god helhetsverkan,

2. skydd mot uppkomst och spridning av brand och mot trafikolyckor och andra olyckshändelser,

3. åtgärder för att skydda befolkningen mot och begränsa verkningarna av stridshandlingar,

4. behovet av hushållning med energi och vatten och av goda klimat- och hygienförhållanden,

5. möjligheterna att hantera avfall,

6. *möjligheterna att hantera dagvatten,*

6. trafikförsörjning och behovet av en god trafikmiljö,

7. trafikförsörjning och behovet av en god trafikmiljö,

7. möjligheter för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga att använda området, och

8. möjligheter för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga att använda området, och

² Senaste lydelse 2014:477.

8. behovet av framtida förändringar och kompletteringar. 9. behovet av framtida förändringar och kompletteringar.

Första stycket gäller också i fråga om skyltar och ljusanordningar.

Vid planläggning och i andra ärenden samt vid åtgärder avseende byggnader som inte ingår i ett ärende enligt denna lag ska bebyggelseområdets särskilda historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden skyddas. Ändringar och tillägg i bebyggelsen ska göras varsamt så att befintliga karaktärsdrag respekteras och tillvaratas.

10 §

Vid planläggning *och i andra* ärenden enligt denna lag ska *miljö kvalitetsnormerna* i 5 kap. miljöbalken eller i föreskrifter som har meddelats med stöd av 5 kap. miljöbalken *följas*.

Vid planläggning enligt denna lag ska *bestämmelserna om miljö kvalitet* i 5 kap. 3 a och b §§ miljöbalken eller i föreskrifter som har meddelats med stöd av 5 kap. 1 eller 6 § miljöbalken *tillämpas*.

3 kap.

4 §³

Kommunen ska i översiktsplanen redovisa de förhållanden som med hänsyn till de allmänna intressena i 2 kap. kan ha en väsentlig betydelse för sådana beslut som avses i 2 § andra stycket. Riksintressen enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken ska alltid redovisas.

Av planen ska det även framgå hur kommunen anser att

1. riksintressen ska tillgodoses,
2. *gällande miljö kvalitetsnormer enligt 5 kap. miljöbalken ska följas*, och
2. *hänsyn har tagits till bestämmelserna om miljö kvalitet i 5 kap. miljöbalken*, och
3. förhållanden av väsentlig betydelse i övrigt bör beaktas.

5 §⁴

Av översiktsplanen ska även följande framgå

1. hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder,
2. hur kommunen i den fysiska planeringen avser att ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta nationella och regio-

³ Senaste lydelse 2020:76.

⁴ Senaste lydelse 2020:76.

nala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling inom kommunen,

3. sådana områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen som avses i 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken,

4. kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra,

5. om översiktsplanen avviker från en regionplan för länet, på vilket sätt den gör det och skälen för avvikelsen, och

5. om översiktsplanen avviker från en havsplan eller från en regionplan, på vilket sätt den gör det och skälen för avvikelsen, och

6. sådana områden och verksamheter som angår två eller flera kommuner eller är av regional betydelse.

Om länsstyrelsen inte har godtagit planen i en viss del, ska det anmärkas i planen.

10 §⁵

Under samrådet ska länsstyrelsen särskilt

1. ta till vara och samordna statens intressen,

2. tillhandahålla underlag för kommunens bedömningar och ge råd i fråga om sådana allmänna intressen enligt 2 kap. som hänsyn bör tas till vid beslut om användningen av mark- och vattenområden,

3. verka för att riksintressen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken tillgodoses, att *miljökvalitetsnormer enligt 5 kap. miljöbalken* följs och att redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen är förenlig med 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken,

3. verka för att riksintressen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken tillgodoses, att *bestämmelserna om miljö kvalitet i 5 kap. miljöbalken tillämpas* och att redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen är förenlig med 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken,

4. verka för att sådana frågor om användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner samordnas på ett lämpligt sätt, och

5. verka för att bebyggelse och byggnadsverk inte blir olämpliga med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

⁵ Senaste lydelse 2020:76.

Länsstyrelsen ska dessutom ge råd i övrigt om tillämpningen av bestämmelserna i denna lag, om det behövs från allmän synpunkt.

16 §⁶

Länsstyrelsen ska under granskningstiden lämna ett granskningsyttrande över planförslaget.

Länsstyrelsen ska i yttrandet enbart ange om

1. förslaget inte tillgodoser ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken,

2. förslaget kan medverka till att *en miljökvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken inte följs*, 2. förslaget kan medverka till att *hänsyn inte tas till bestämmelserna om miljökvalitet i 5 kap. miljöbalken*,

3. redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen inte är förenlig med 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken,

4. sådana frågor rörande användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner inte samordnas på ett lämpligt sätt, och

5. en bebyggelse blir olämplig eller ett byggnadsverk olämpligt med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

4 kap.

12 §

I en detaljplan får kommunen bestämma

1. skyddsåtgärder för att motverka markförorening, olyckor, översvämning och erosion,

2. skyddsåtgärder för att motverka störningar från omgivningen, *och*

2. *skyddsåtgärder för att motverka en sådan otillåten påverkan på vattenmiljön som avses i 5 kap. 3 a § första stycket 1 miljöbalken,*

3. skyddsåtgärder för att motverka störningar från omgivningen,

4. *om det finns särskilda skäl för det, skyddsåtgärder för att motverka eller förebygga brist på vatten, och*

⁶ Senaste lydelse 2020:76.

3. om det finns särskilda skäl för det, högsta tillåtna värden för störningar genom luftförorening, buller, skakning, ljus eller andra olägenheter som omfattas av 9 kap. miljöbalken.

5. om det finns särskilda skäl för det, högsta tillåtna värden för störningar genom luftförorening, buller, skakning, ljus eller andra olägenheter som omfattas av 9 kap. miljöbalken.

14 §⁷

I en detaljplan får kommunen bestämma att lov eller startbesked för en åtgärd som innebär en väsentlig ändring av markens användning endast får ges under förutsättning att

1. en viss anläggning för trafik, energi- eller vattenförsörjning eller avlopp, som kommunen inte ska vara huvudman för, har kommit till stånd,

2. ett visst byggnadsverk på tomten har rivits, byggts om, flyttats eller fått den ändrade användning som anges i planen,

3. utfarten eller en annan utgång från fastigheten har ändrats,

4. markens lämplighet för bebyggande har säkerställts genom att en markförorening har avhjälpats eller en skydds- eller säkerhetsåtgärd har vidtagits på tomten,

5. åtgärder som förebygger olägenheter från omgivningsbuller har vidtagits.

16 §⁸

I en detaljplan får kommunen

1. bestämma placering, utformning och utförande av byggnadsverk och tomter,

2. i fråga om byggnadsverk bestämma de preciserade krav som behövs för att följa kraven på varsamhet enligt 2 kap. 6 § tredje stycket och 8 kap. 17 och 18 §§,

⁷ Senaste lydelse 2014:902.

⁸ Senaste lydelse 2014:900.

3. bestämma om skydd för sådana särskilt värdefulla byggnadsverk, tomter, bebyggelseområden och allmänna platser som avses i 2 kap. 6 § tredje stycket och 8 kap. 13 §,

4. bestämma att byggnader som omfattas av förbudet mot förvanskning enligt 8 kap. 13 § inte får rivas, *och*

5. i fråga om andra ändringar av byggnader än tillbyggnader bestämma sådana krav på byggnadsverk som avses i 16 kap. 2 och 5 §§ och bestämma undantag från sådana krav.

4. bestämma att byggnader som omfattas av förbudet mot förvanskning enligt 8 kap. 13 § inte får rivas,

5. i fråga om andra ändringar av byggnader än tillbyggnader bestämma sådana krav på byggnadsverk som avses i 16 kap. 2 och 5 §§ och bestämma undantag från sådana krav, *och*

6. i fråga om dagvattenanläggningar, bestämma de krav på placering och utförande som behövs för att hantera dagvatten och vattenbrist samt för att inte överträda bestämmelserna om miljö kvalitet i 5 kap. miljöbalken.

42 §⁹

Med områdesbestämmelser får kommunen endast reglera

1. grunddragen för användningen av mark- och vattenområden för bebyggelse, fritidsanläggningar, kommunikationsleder och andra jämförbara ändamål, om det behövs för att säkerställa syftet med översiktsplanen eller för att tillgodose ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken,

2. användningen och utformningen av mark för gemensam användning,

3. största tillåtna byggnads- eller bruksarean för fritidshus och storleken på tomter för sådana hus,

4. omfattningen av kraven på bygglov enligt det som anges i 9 kap. 7 och 8 §§, rivningslov enligt 9 kap. 10 § första stycket 2 och marklov enligt 9 kap. 13 §, och

5. placering, utformning och utförande av byggnadsverk och tomter och i samband med det bestämma

⁹ Senaste lydelse 2014:900.

- a) om vegetation och markytans utformning och höjdläge inom sådana områden som avses i 9 kap. 13 § 1,
- b) om skyddsanordningar för att motverka sådana störningar från omgivningen som avses i 12 § 1, och
- c) i frågor som avses i 16 § 2, 4 och 5.
- b) om skyddsanordningar för att motverka sådana störningar från omgivningen som avses i 12 § 1 *eller sådan otillåten påverkan på vattenmiljön som avses i 12 § 2*, och

5 kap.

14 §¹⁰

Under samrådet ska länsstyrelsen särskilt

1. ta till vara och samordna statens intressen,
2. verka för att riksintressen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken tillgodoses, att *miljökvalitetsnormer enligt 5 kap. miljöbalken* följs och att strandskydd enligt 7 kap. miljöbalken inte upphävs i strid med gällande bestämmelser,
3. verka för att sådana frågor om användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner samordnas på ett lämpligt sätt, och
4. verka för att en bebyggelse inte blir olämplig eller ett byggnadsverk olämpligt med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Under samrådet ska länsstyrelsen också särskilt ge råd om tillämpningen av 2 kap. Länsstyrelsen ska dessutom ge råd i övrigt om tillämpningen av bestämmelserna i denna lag, om det behövs från allmän synpunkt.

22 §¹¹

Under granskningstiden ska länsstyrelsen yttra sig över planförslaget, om förslaget enligt länsstyrelsens bedömning innebär att

1. ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken inte tillgodoses,

¹⁰ Senaste lydelse 2020:76.

¹¹ Senaste lydelse 2020:76.

2. *en miljö kvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken inte följs,* 2. *bestämmelserna om miljö-
kvalitet i 5 kap. miljöbalken över-
träds,*
3. strandskydd enligt 7 kap. miljöbalken upphävs i strid med gällande bestämmelser,
4. regleringen av sådana frågor om användningen av mark- och vattenområden som angår flera kommuner inte har samordnats på ett lämpligt sätt, eller
5. en bebyggelse annars blir olämplig eller ett byggnadsverk olämpligt med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

6 kap.

40 §¹²

Ett exploateringsavtal får avse åtagande för en byggherre eller en fastighetsägare att vidta eller finansiera åtgärder för anläggande av gator, vägar och andra allmänna platser och av anläggningar för vattenförsörjning och avlopp samt andra åtgärder. Åtgärderna ska vara nödvändiga för att detaljplanen ska kunna genomföras.

Ett exploateringsavtal får omfatta medfinansieringsersättning, under förutsättning att den väg eller järnväg som kommunen bidrar till medför att den fastighet eller de fastigheter som omfattas av detaljplanen kan antas öka i värde.

Byggherrens eller fastighetsägarens åtagande ska stå i rimligt förhållande till dennes nytta av planen.

Ett exploateringsavtal får avse åtagande för en byggherre eller en fastighetsägare att vidta eller finansiera åtgärder för anläggande av gator, vägar och andra allmänna platser och av anläggningar för vattenförsörjning, *dagvattenhantering* och avlopp samt andra åtgärder. Åtgärderna ska vara nödvändiga för att detaljplanen ska kunna genomföras.

¹² Senaste lydelse 2017:181.

7 kap.

3 §¹³

Av regionplanen ska det framgå

1. hur hänsyn har tagits till allmänna intressen enligt 2 kap., hur riksintressen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken har tillgodosetts *och på vilket sätt miljö kvalitetsnormer enligt 5 kap. miljöbalken har följts,*

2. hur hänsyn har tagits till och hur planen har samordnats med den regionala utvecklingsstrategin, länsplanen för regional transportinfrastruktur, trafikförsörjningsprogram och kommunala riktlinjer för bostadsförsörjning samt nationella och andra regionala och kommunala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling i länet, och

3. hur planen är avsedd att genomföras.

Planen ska även ha det innehåll som följer av 3 kap. 6 b §. Vid tillämpningen ska det som sägs där om översiktsplan i stället gälla regionplan och det som sägs om kommunen gälla regionen.

Länsstyrelsens granskningsyttrande över planförslaget ska redovisas tillsammans med regionplanen. Om länsstyrelsen inte har godtagit planen i en viss del, ska det anmärkas i planen.

1. hur hänsyn har tagits till allmänna intressen enligt 2 kap., hur riksintressen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken har tillgodosetts,

2. *hur hänsyn har tagits till bestämmelserna om miljö kvalitet i 5 kap. miljöbalken,*

3. hur hänsyn har tagits till och hur planen har samordnats med den regionala utvecklingsstrategin, länsplanen för regional transportinfrastruktur, trafikförsörjningsprogram, *kommunala vattentjänstplaner* och kommunala riktlinjer för bostadsförsörjning samt nationella och andra regionala och kommunala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling i länet, och

4. hur planen är avsedd att genomföras.

¹³ Senaste lydelse 2020:76.

8 kap.

9 §

En obebyggd tomt som ska bebyggas ska ordnas på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stads- eller landskapsbilden och till natur- och kulturvärdena på platsen. Tomten ska ordnas så att

1. naturförutsättningarna så långt möjligt tas till vara,
2. betydande olägenheter för omgivningen eller trafiken inte uppkommer,

3. det finns en lämpligt belägen utfart eller annan utgång från tomten samt anordningar som medger nödvändiga transporter och tillgodoser kravet på framkomlighet för utryckningsfordon,

4. det på tomten eller i närheten av den i skälig utsträckning finns lämpligt utrymme för parkering, lastning och lossning av fordon,

5. personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga ska kunna komma fram till byggnadsverk och på annat sätt använda tomten, om det med hänsyn till terrängen och förhållandena i övrigt inte är orimligt, och

5. personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga ska kunna komma fram till byggnadsverk och på annat sätt använda tomten, om det med hänsyn till terrängen och förhållandena i övrigt inte är orimligt,

6. det på tomten eller i närheten av den går att tillgodose krav på vattenförsörjning och avlopp samt i skälig utsträckning hantera dagvatten, och

6. risken för olycksfall begränsas.

7. risken för olycksfall begränsas.

Om tomten ska bebyggas med byggnadsverk som innehåller en eller flera bostäder eller lokaler för fritidshem, förskola, skola eller annan jämförlig verksamhet, ska det på tomten eller i närheten av den finnas tillräckligt stor friyta som är lämplig för lek och utevistelse. Om det inte finns tillräckliga utrymmen för att ordna både friyta och parkering enligt första stycket 4, ska man i första hand ordna friyta.

11 kap.10 §¹⁴

När länsstyrelsen enligt 5 kap. 30, 38 eller 39 § har fått ett meddelande om att en kommun beslutat att anta, ändra eller upphäva en detaljplan eller områdesbestämmelser, ska länsstyrelsen inom tre veckor besluta om den ska överpröva kommunens beslut eller inte.

Länsstyrelsen ska överpröva kommunens beslut, om beslutet kan antas innebära att

1. ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken inte tillgodoses,
2. regleringen av sådana frågor om användningen av mark- och vattenområden som angår flera kommuner inte samordnas på ett lämpligt sätt,
3. en miljökvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken *inte följs*, *3. bestämmelserna om miljö- kvalitet i 5 kap. miljöbalken överträds*,
4. strandskydd enligt 7 kap. miljöbalken upphävs i strid med gällande bestämmelser, eller
5. en bebyggelse blir olämplig eller ett byggnadsverk olämpligt med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

15 §

Regeringen får förelägga en kommun att inom en viss tid anta, ändra eller upphäva en detaljplan eller områdesbestämmelser (planföreläggande), om det behövs för att tillgodose ett intresse som avses i 10 § andra stycket 1 eller 2.

Regeringen får förelägga en kommun att inom en viss tid anta, ändra eller upphäva en detaljplan eller områdesbestämmelser (planföreläggande), om det behövs för att tillgodose ett intresse som avses i 10 § andra stycket 1, 2 *eller* 3.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.
 2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för ärenden som har påbörjats före ikraftträdandet och mål och ärenden som avser överklagande och överprövning av sådana mål och ärenden till dess målet eller ärendet är slutligt avgjort.

¹⁴ Senaste lydelse 2022:929.

1.2 Förslag till lag om ändring i miljöbalken

Härigenom föreskrivs i fråga om miljöbalken

dels att 5 kap. 16 och 17 §§ ska upphöra att gälla,

dels att 5 kap. 2–7, 9 och 12 §§, 6 kap. 35 §, 7 kap. 18 g och 19 §§, 16 kap. 8 § och 24 kap. 5 och 10 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas tre nya paragrafer, 5 kap. 3 a och 3 b §§ och 19 kap. 3 d §, och närmast före 5 kap. 3 a och 5 §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

2 §¹

Miljö kvalitetsnormer *skall* ange
1. föroreningsnivåer eller störningsnivåer som människor kan utsättas för utan fara för olägenheter av betydelse eller som miljön *eller naturen* kan belastas med utan fara för påtagliga olägenheter och som inte får *överskridas eller underskridas* efter en viss angiven tidpunkt eller under en eller flera angivna tidsperioder,

2. föroreningsnivåer *eller* störningsnivåer som *skall* eftersträvas eller som inte bör *överskridas eller underskridas* efter en viss angiven tidpunkt eller under en eller flera angivna tidsperioder,

3. *högsta eller lägsta förekomst i yt- och grundvatten av organismer som kan tjäna till ledning för bedömning av tillståndet i miljön, eller*

Miljö kvalitetsnormer *ska* ange
1. föroreningsnivåer eller störningsnivåer som människor kan utsättas för utan fara för olägenheter av betydelse eller som miljön kan belastas med utan fara för påtagliga olägenheter och som inte får *överträdas* efter en viss angiven tidpunkt eller under en eller flera angivna tidsperioder (*gränsvärdesnorm*),

2. föroreningsnivåer, störningsnivåer *eller kvalitetskrav* som *ska* eftersträvas eller som inte bör *överträdas* efter en viss angiven tidpunkt eller under en eller flera angivna tidsperioder (*målsättningsnorm*),

3. *kvalitetskrav som ska uppnås vid en viss angiven tidpunkt (resultatnorm)*, eller

¹ Senaste lydelse 2003:890.

4. de krav i övrigt på kvaliteten på miljön som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen.

Miljö kvalitetsnormer *skall* vid behov omprövas.

4. de krav i övrigt på kvaliteten på miljön som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen (*övriga normer*).

Miljö kvalitetsnormer *ska* vid behov omprövas.

3 §²

Myndigheter och kommuner ska ansvara för att miljö kvalitetsnormer *följs*.

Myndigheter och kommuner ska ansvara för att miljö kvalitetsnormer *uppnås*.

Miljö kvalitet vid planläggning

3 a §

Vid planläggning enligt väglagen (1971:948), lagen om byggande av järnväg (1995:1649) och plan- och bygglagen (2010:900) gäller att den i planen utpekade användningen av mark- och vattenområden för

1. vattenmiljö inte får antas medföra en sådan ökad förorening eller störning som innebär att vattenmiljön försämras på ett otillåtet sätt eller som har sådan betydelse att det äventyrar möjligheten att uppnå den status eller potential som vattnet ska ha enligt en miljö kvalitetsnorm, och

2. annan miljö än vattenmiljö inte får antas medföra att en gränsvärdesnorm överträds.

Vid planläggning i vägplan, järnvägsplan, detaljplan eller områdesbestämmelser ska skyddsåtgärder inom och utanför planom-

² Senaste lydelse 2010:882.

rådet ha den utformning och detaljeringsgrad som behövs för att på ett ändamålsenligt sätt säkerställa att förbuden i första stycket inte överträds. Sådana skyddsåtgärder ska beslutas, avtalas eller vidtas senast i samband med beslutet om planen.

3 b §

Vid sådan planläggning som avses i 3 a § andra stycket och som påverkar vattenmiljön får den planläggande myndigheten hämta in ett yttrande från den länsstyrelse som är berörd vattenmyndighet om utredningen i planärendet ger anledning att anta att något förhållande av betydelse för miljö kvalitetsnormgivningen inte överensstämmer med det som har lagts till grund för en sådan norm och den bristande överensstämmelsen har betydelse för möjligheten att planlägga.

I begäran om yttrande ska den planläggande myndigheten redogöra för den bristande överensstämmelsen och de skäl som talar för att ändra miljö kvalitetsnormen så att bristen avhjälps.

*Miljö kvalitet vid prövning
av verksamheter och åtgärder*

4 §³

En myndighet eller en kommun får inte tillåta att en verksamhet eller en åtgärd påbörjas eller ändras om detta, trots åtgärder för att minska föroreningar eller störningar från andra verksamheter, ger upphov till en sådan ökad förorening eller störning som innebär att vattenmiljön försämras på ett otillåtet sätt eller som har sådan betydelse att det äventyrar möjligheten att uppnå den *status eller potential* som vattnet ska ha enligt en miljö kvalitetsnorm.

Vid prövning för ett nytt tillstånd och vid omprövning av tillstånd ska de bestämmelser och villkor beslutas som behövs för att verksamheten inte ska medföra en sådan *försämring eller ett sådant äventyr*.

En myndighet eller en kommun får inte tillåta att en verksamhet eller en åtgärd påbörjas eller ändras om detta, trots åtgärder för att minska föroreningar eller störningar från andra verksamheter, ger upphov till en sådan ökad förorening eller störning som innebär att vattenmiljön försämras på ett otillåtet sätt eller som har sådan betydelse att det äventyrar möjligheten att uppnå den *kvalitet* som vattnet ska ha enligt en miljö kvalitetsnorm.

Vid prövning för ett nytt tillstånd och vid omprövning av tillstånd ska de bestämmelser och villkor beslutas som behövs för att verksamheten inte ska medföra en sådan *otillåten påverkan som avses i första stycket*.

5 §⁴

I fråga om *miljö kvalitetsnormer som avses i 2 § första stycket 1* för annat än vatten ska myndigheter och kommuner vid prövning och tillsyn ställa de krav som behövs för att *följa* en sådan norm. Om det finns ett åtgärdsprogram som har fastställts för att *följa* normen, ska det vara

I fråga om *gränsvärdesnormer* för annat än vatten ska myndigheter och kommuner vid prövning och tillsyn ställa de krav som behövs för att *inte överträda* en sådan norm. Om det finns ett åtgärdsprogram som har fastställts för att *uppnå* normen, ska

³ Senaste lydelse 2018:1407.

⁴ Senaste lydelse 2018:1407.

vägledande för bedömningen av behovet.

Vid prövning av *tillåtlighet, tillstånd, godkännande eller dispens* för en verksamhet eller åtgärd som ger en ökad förorening eller störning och kan antas på ett inte obetydligt sätt bidra till att en *miljökvalitetsnorm som avses i 2 § första stycket 1* för annat än vatten inte *följs*, får verksamheten eller åtgärden tillåtas om den

1. är förenlig med ett åtgärdsprogram som har fastställts för att *följa* normen,

2. förenas med villkor om att vidta eller bekosta kompenserande åtgärder som ökar möjligheterna att *följa normen* i en utsträckning som inte är obetydlig, eller

3. trots att den försvårar möjligheterna att *följa miljökvalitetsnormen* på kort sikt eller i ett litet geografiskt område, kan antas ge väsentligt ökade förutsättningar att *följa* normen på längre sikt eller i ett större geografiskt område.

det vara vägledande för bedömningen av behovet.

Vid prövning av en verksamhet eller åtgärd som ger en ökad förorening eller störning och kan antas på ett inte obetydligt sätt bidra till att en *gränsvärdesnorm* för annat än vatten *överträds*, får verksamheten eller åtgärden tillåtas om den

1. är förenlig med ett åtgärdsprogram som har fastställts för att *uppnå* normen,

2. förenas med villkor om att vidta eller bekosta *skyddsåtgärder eller* kompenserande åtgärder som ökar möjligheterna att *uppnå normen* i en utsträckning som inte är obetydlig, eller

3. trots att den försvårar möjligheterna att *uppnå normen* på kort sikt eller i ett litet geografiskt område, kan antas ge väsentligt ökade förutsättningar att *uppnå* normen på längre sikt eller i ett större geografiskt område.

6 §

Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från förbudet i 4 § första stycket. Sådana föreskrifter får endast avse undantag för att tillgodose allmänna intressen av större vikt eller som det annars finns särskilda skäl för.

Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från förbudet i 3 a § första stycket och 4 § första stycket. Sådana föreskrifter får endast avse undantag för att tillgodose allmänna intressen av större vikt eller som det annars finns särskilda skäl för.

*Lydelse enligt lagrådsremissen
Genomförande av EU:s nya
dricksvattendirektiv*

Föreslagen lydelse

7 §

Om det behövs för att *följa* en miljökvalitetsnorm eller för att skydda kvaliteten på dricksvatten, ska regeringen eller den eller de myndigheter eller kommuner som regeringen bestämmer upprätta ett förslag till åtgärdsprogram.

Om en miljökvalitetsnorm för ett geografiskt område inte kan *följas* på grund av att miljön påverkas av en verksamhet som ligger utanför området, ska ett förslag till åtgärdsprogram upprättas för hela det område där störningar som påverkar möjligheten att *följa* normen förekommer.

Den som upprättar ett förslag till åtgärdsprogram ska

1. genom kungörelse i ortstidning eller på annat sätt ge de myndigheter, kommuner, organisationer, verksamhetsutövare, allmänheten och övriga som berörs av åtgärdsprogrammet tillfälle under minst två månader att lämna synpunkter på förslaget, och

2. i en särskild sammanställning redovisa synpunkterna och hur hänsyn tas till dem samt se till att sammanställningen därefter finns tillsammans med de övriga handlingarna i ärendet.

9 §

Ett åtgärdsprogram får omfatta all verksamhet och alla åtgärder som kan påverka möjligheten att *följa* miljökvalitetsnormer eller påverka kvaliteten på dricksvatten.

Om det behövs för att *uppnå* en miljökvalitetsnorm eller för att skydda kvaliteten på dricksvatten, ska regeringen eller den eller de myndigheter eller kommuner som regeringen bestämmer upprätta ett förslag till åtgärdsprogram.

Om en miljökvalitetsnorm för ett geografiskt område inte kan *uppnås* på grund av att miljön påverkas av en verksamhet som ligger utanför området, ska ett förslag till åtgärdsprogram upprättas för hela det område där störningar som påverkar möjligheten att *uppnå* normen förekommer.

Ett åtgärdsprogram får omfatta all verksamhet och alla åtgärder som kan påverka möjligheten att *uppnå* miljökvalitetsnormer eller påverka kvaliteten på dricksvatten.

Programmet ska innehålla

1. uppgifter om den eller de miljö kvalitetsnormer som ska *följas* eller den eller de risker för dricksvatten som har identifierats,

2. uppgifter om de åtgärder som myndigheter eller kommuner behöver vidta för att miljö kvalitetsnormerna ska *följas* eller för att skydda kvaliteten på dricksvatten, vilka myndigheter eller kommuner som behöver vidta åtgärderna och när åtgärderna behöver vara genomförda,

3. uppgifter om hur krav på förbättringar ska fördelas mellan olika typer av källor som påverkar möjligheterna att *följa* miljö kvalitetsnormerna eller skydda kvaliteten på dricksvatten och mellan olika åtgärder som avses i 2,

4. i fråga om åtgärder för att *följa* en miljö kvalitetsnorm som avses i 2 § första stycket 1, uppgifter om den förbättring som var och en av åtgärderna bedöms medföra och hur åtgärderna tillsammans bedöms bidra till att normen *följs*,

5. de uppgifter som i övrigt behövs till följd av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen, och

6. en analys av programmets konsekvenser från allmän och enskild synpunkt och hur åtgärderna enligt 2 är avsedda att finansieras.

Ett åtgärdsprogram ska omprövas vid behov, dock minst vart sjätte år.

1. uppgifter om den eller de miljö kvalitetsnormer som ska *uppnås* eller den eller de risker för dricksvatten som har identifierats,

2. uppgifter om de åtgärder som myndigheter eller kommuner behöver vidta för att miljö kvalitetsnormerna ska *uppnås* eller för att skydda kvaliteten på dricksvatten, vilka myndigheter eller kommuner som behöver vidta åtgärderna och när åtgärderna behöver vara genomförda,

3. uppgifter om hur krav på förbättringar ska fördelas mellan olika typer av källor som påverkar möjligheterna att *uppnå* miljö kvalitetsnormerna eller skydda kvaliteten på dricksvatten och mellan olika åtgärder som avses i 2,

4. i fråga om åtgärder för att *uppnå* en miljö kvalitetsnorm som avses i 2 § första stycket 1, uppgifter om den förbättring som var och en av åtgärderna bedöms medföra och hur åtgärderna tillsammans bedöms bidra till att normen *uppnås*,

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*12 §⁵

Regeringen ska, i samband med att föreskrifter enligt 1 § meddelas, även besluta vilka som ska kontrollera att en miljö-kvalitetsnorm *följs*.

Regeringen eller den myndig-het som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om prov-tagning och andra metoder för att kontrollera att en miljö-kvalitetsnorm *följs* samt om god-kännande av mätmetoder och mätutrustning.

Regeringen ska, i samband med att föreskrifter enligt 1 § meddelas, även besluta vilka som ska kontrollera att en miljö-kvalitetsnorm *uppnås*.

Regeringen eller den myndig-het som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om prov-tagning och andra metoder för att kontrollera att en miljö-kvalitetsnorm *uppnås* samt om god-kännande av mätmetoder och mätutrustning.

6 kap.35 §⁶

Miljökonsekvensbeskrivningen ska innehålla

1. uppgifter om verksamhetens eller åtgärdens lokalisering, utformning, omfattning och andra egenskaper som kan ha betydelse för miljöbedömningen,

2. uppgifter om alternativa lösningar för verksamheten eller åtgärden,

3. uppgifter om rådande miljöförhållanden innan verksamheten påbörjas eller åtgärden vidtas och hur de förhållandena förväntas utveckla sig om verksamheten eller åtgärden inte påbörjas eller vidtas,

4. en identifiering, beskrivning och bedömning av de miljö-effekter som verksamheten eller åtgärden kan antas medföra i sig eller till följd av yttre händelser,

5. uppgifter om de åtgärder som planeras för att förebygga, hindra, motverka eller avhjälpa de negativa miljöeffekterna,

6. uppgifter om de åtgärder som planeras för att undvika att verksamheten eller åtgärden bidrar

6. uppgifter om de åtgärder som planeras för att undvika att verksamheten eller åtgärden bidrar

⁵ Senaste lydelse 2018:1407.

⁶ Senaste lydelse 2017:955.

till att en miljö kvalitetsnorm enligt 5 kap. *inte följs*, om sådana uppgifter är relevanta med hänsyn till verksamhetens art och omfattning,

till att *bestämmelserna om miljö kvalitet i 5 kap. överträds*, om sådana uppgifter är relevanta med hänsyn till verksamhetens art och omfattning,

7. en icke-teknisk sammanfattning av 1–6, och

8. en redogörelse för de samråd som har skett och vad som kommit fram i samråden.

7 kap.

18 g §⁷

I fråga om strandskydd som har upphävts för ett område genom en bestämmelse i en detaljplan enligt plan- och bygglagen (2010:900) eller för ett område som har avsetts att omfattas av en detaljplan eller områdesbestämmelser enligt samma lag gäller strandskyddet åter, om

1. området upphör att omfattas av detaljplanen eller områdesbestämmelserna, eller
2. detaljplanen eller områdesbestämmelserna ersätts med en ny detaljplan.

Första stycket 2 gäller inte om ändamålet med området är detsamma i den nya planen som i den äldre planen.

19 §⁸

Ett större mark- eller vattenområde får av regeringen förklaras som miljöskyddsområde, om det krävs särskilda föreskrifter på grund av att området eller en del av området är utsatt för föroreningar eller på annat sätt innebär att *en miljö kvalitetsnorm inte följs*.

Ett större mark- eller vattenområde får av regeringen förklaras som miljöskyddsområde, om det krävs särskilda föreskrifter på grund av att området eller en del av området är utsatt för föroreningar eller på annat sätt innebär att *bestämmelserna om miljö kvalitet i 5 kap. överträds*.

⁷ Senaste lydelse 2010:902.

⁸ Senaste lydelse 2010:882.

16 kap.8 §⁹

Om två eller flera som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet kommer överens om att vidta åtgärder för att förebygga eller motverka olägenheter för människors hälsa och miljön, får villkor som avses i 2 § första stycket omfatta två eller flera verksamheter. Som förutsättning för detta gäller att möjligheterna att *följa* miljökvalitetsnormer enligt 5 kap. ökar eller att fördelar från hälso- och miljösynpunkt uppnås på något annat sätt.

Frågor enligt första stycket får avgöras genom gemensamt beslut om tillstånd som innehåller villkor för verksamheterna eller genom skilda beslut med gemensamma villkor.

Om två eller flera som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet kommer överens om att vidta åtgärder för att förebygga eller motverka olägenheter för människors hälsa och miljön, får villkor som avses i 2 § första stycket omfatta två eller flera verksamheter. Som förutsättning för detta gäller att möjligheterna att *uppnå* miljökvalitetsnormer enligt 5 kap. ökar eller att fördelar från hälso- och miljösynpunkt uppnås på något annat sätt.

19 kap.

3 d §

Bestämmelserna i 3 a–3 c §§ gäller inte vid planläggning eller andra ärenden enligt plan- och bygglagen.

24 kap.5 §¹⁰

I fråga om miljöfarlig verksamhet eller vattenverksamhet får tillståndsmyndigheten ompröva tillstånd när det gäller en bestämmelse om tillåten produktionsmängd eller annan liknande bestämmelse om verksamhetens omfattning, samt ändra eller upphäva villkor eller andra bestämmelser eller meddela nya sådana

1. när, från det tillståndsbeslutet fick laga kraft, det förflutit tio år eller den kortare tid som, på grund av vad som följer av Sveriges

⁹ Senaste lydelse 2016:341.

¹⁰ Senaste lydelse 2022:1100.

medlemskap i Europeiska unionen, föreskrivs av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer,

2. om verksamheten med någon betydelse medverkar till att *en miljökvalitetsnorm inte följs*, 2. om verksamheten med någon betydelse medverkar till att *bestämmelserna om miljökvalitet i 5 kap. överträds*,

3. om den som har sökt tillståndet har vilselett tillståndsmyndigheten genom att lämna oriktiga uppgifter eller låta bli att lämna uppgifter av betydelse för tillståndet eller villkoren,

4. när tillståndet eller villkor som gäller för verksamheten inte har följts,

5. om det genom verksamheten uppkommit en olägenhet av någon betydelse som inte förutsågs när verksamheten tilläts,

6. om förhållandena i omgivningen har ändrats väsentligt,

7. om en från hälso- eller miljösynpunkt väsentlig förbättring kan uppnås med användning av någon ny process- eller reningsteknik,

8. om användandet av någon ny teknik för mätning eller uppskattning av förorening eller annan störning skulle medföra väsentligt bättre förutsättningar för att kontrollera verksamheten,

9. om verksamheten helt eller till väsentlig del är förlagd inom ett område där förbud råder enligt en föreskrift eller ett beslut som har meddelats med stöd av 9 kap. 4. §,

10. för att förbättra en anläggnings säkerhet,

11. om det visar sig att anordningar som har vidtagits eller villkor som har meddelats till skydd för fisket med stöd av 11 kap. 8. § eller enligt 6 kap. 5. § lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet är mindre ändamålsenliga, eller

12. om det kan antas att en säkerhet som ställts enligt 9 kap. 6 e §, 15 kap. 35, 36 a eller 37. § eller 16 kap. 3. § inte längre är tillräcklig eller är större än vad som behövs.

I fall som avses i första stycket 5 får tillståndsmyndigheten också besluta om andra åtgärder som behövs för att förebygga eller minska olägenheter för framtiden.

10 §¹¹

Efter en ansökan om omprövning av en vattenverksamhet för sådana miljövillkor som avses i 11 kap. 27 § ska tillståndsmyndigheten upphäva, ändra och besluta nya bestämmelser och villkor i den ut-

¹¹ Senaste lydelse 2018:1407.

sträckning som behövs med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön.

Bestämmelser och villkor som innebär att verksamheten avsevärt försvåras får dock beslutas endast om det behövs för att *följa en miljö kvalitetsnorm* eller någon annan bestämmelse som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen.

Bestämmelser och villkor som innebär att verksamheten avsevärt försvåras får dock beslutas endast om det behövs för att *inte överträda bestämmelserna om miljö kvalitet i 5 kap.* eller någon annan bestämmelse som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

2. Äldre bestämmelser, förutom 7 kap. 18 g §, gäller fortfarande för handläggning och prövning av mål och ärenden som har inletts före ikraftträdandet och mål och ärenden som avser överklagande av sådana mål och ärenden till dess målet eller ärendet är slutligt avgjort.

1.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1966:314) om kontinentalsockeln

Härigenom föreskrivs att 3 a och 4 a §§ lagen (1966:314) om kontinentalsockeln ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 a §¹

Vid prövning av tillstånd att utforska kontinentalsockeln eller att utvinna naturtillgångar från den tillämpas 2 kap. och 5 kap. 3–5 §§ miljöbalken. Prövningsmyndigheten ska tillämpa det som sägs om mark- och miljödomstolens handläggning i 22 kap. 13 § miljöbalken. Bestämmelser om att tillstånd krävs för vissa verksamheter och åtgärder finns i 7 kap. 28 a–29 b §§ miljöbalken.

Vid prövning av tillstånd att utforska kontinentalsockeln eller att utvinna naturtillgångar från den tillämpas 2 kap. och 5 kap. 3, 4 och 5 §§ miljöbalken och föreskrifter som har meddelats med stöd av 5 kap. 1 eller 6 § miljöbalken. Prövningsmyndigheten ska tillämpa det som sägs om mark- och miljödomstolens handläggning i 22 kap. 13 § miljöbalken. Bestämmelser om att tillstånd krävs för vissa verksamheter och åtgärder finns i 7 kap. 28 a–29 b §§ miljöbalken.

Vid prövning av tillstånd att utvinna naturtillgångar från kontinentalsockeln tillämpas dessutom 3 och 4 kap. miljöbalken.

För verksamheter och åtgärder som ska prövas för ett tillstånd att genom borrhning eller sprängning utforska kontinentalsockeln eller att utvinna naturtillgångar från den ska

1. bestämmelserna om planer och annat underlag i 3 kap. 11 och 12 §§ och 5 kap. 18 § miljöbalken tillämpas,

2. frågan om verksamheten eller åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan avgöras i ett särskilt beslut enligt 6 kap. 26 och 27 §§ miljöbalken efter att en undersökning enligt 6 kap. 23–25 §§ har gjorts, om annat inte följer av undantagen i 6 kap. 23 § andra stycket,

¹ Senaste lydelse 2018:1410.

3. en specifik miljöbedömning göras, information lämnas och samordning ske enligt 6 kap. 28–46 §§ miljöbalken, om en betydande miljöpåverkan kan antas, och

4. en liten miljökonsekvensbeskrivning tas fram enligt 6 kap. 47 § miljöbalken, om länsstyrelsen beslutar att en betydande miljöpåverkan inte kan antas.

4 a §²

Ett tillstånd får förenas med ytterligare eller ändrade villkor, om det genom verksamheten har uppkommit en olägenhet av någon betydelse som inte förutsågs när tillståndet meddelades eller om verksamheten med någon betydelse medverkar till att en miljökvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken inte *följs*.

Med stöd av denna paragraf får inte meddelas så ingripande villkor att verksamheten inte längre kan bedrivas eller att den avsevärt försvåras.

Ett tillstånd får förenas med ytterligare eller ändrade villkor, om det genom verksamheten har uppkommit en olägenhet av någon betydelse som inte förutsågs när tillståndet meddelades eller om verksamheten med någon betydelse medverkar till att en miljökvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken inte *uppnås*.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

² Senaste lydelse 2010:883.

1.4 Förslag till lag om ändring i väglagen (1971:948)

Härigenom föreskrivs att 3 a § väglagen (1971:948) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Vid prövning *av ärenden* enligt denna lag tillämpas 2–4 kap. och 5 kap. 3–5 §§ miljöbalken. Fastställande av vägplan enligt denna lag ska *då* jämföras med meddelande av tillstånd enligt miljöbalken. Prövningsmyndigheten ska tillämpa det som sägs om mark- och miljödomstolens handläggning i 22 kap. 13 § miljöbalken.

Föreslagen lydelse

3 a §¹

Vid *planläggning och annan* prövning enligt denna lag tillämpas 2–4 kap. och 5 kap. 3–5 §§ miljöbalken *och föreskrifter som har meddelats med stöd av 5 kap. 1 eller 6 § miljöbalken*. Fastställande av vägplan enligt denna lag ska, *vid tillämpning av 2–4 kap. miljöbalken*, jämföras med meddelande av tillstånd enligt miljöbalken. Prövningsmyndigheten ska tillämpa det som sägs om mark- och miljödomstolens handläggning i 22 kap. 13 § miljöbalken.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för mål och ärenden som har påbörjats före ikraftträdandet och mål och ärenden som avser överklagande och överprövning av sådana mål och ärenden till dess målet eller ärendet är slutligt avgjort.

¹ Senaste lydelse 2018:1411.

1.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1978:160) om vissa rörledningar

Härigenom föreskrivs att 4 och 7 §§ lagen (1978:160) om vissa rörledningar ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §¹

Koncession får meddelas endast om det från allmän synpunkt är lämpligt att ledningen dras fram och används och sökanden är lämplig att utöva verksamhet som avses med koncessionen.

Koncession får inte strida mot en detaljplan eller områdesbestämmelser. Om syftet med planen eller bestämmelserna inte motverkas, får dock mindre avvikelser göras.

Vid koncessionsprövning ska 2–4 kap. och 5 kap. 3–5 och 18 §§ miljöbalken tillämpas.

Vid koncessionsprövning ska 2–4 kap. och 5 kap. 3, 4, 5 och 18 §§ miljöbalken *och föreskrifter som har meddelats med stöd av 5 kap. 1 eller 6 § miljöbalken* tillämpas.

För verksamheter och åtgärder som ska prövas för en koncession ska

1. frågan om verksamheten eller åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan avgöras i ett särskilt beslut enligt 6 kap. 26 och 27 §§ miljöbalken efter att en undersökning enligt 6 kap. 23–25 §§ har gjorts, om annat inte följer av undantagen i 6 kap. 23 § andra stycket,

2. en specifik miljöbedömning göras, information lämnas och samordning ske enligt 6 kap. 28–46 §§ miljöbalken, om en betydande miljöpåverkan kan antas, och

3. en liten miljökonsekvensbeskrivning tas fram enligt 6 kap. 47 § miljöbalken, om länsstyrelsen beslutar att en betydande miljöpåverkan inte kan antas.

¹ Senaste lydelse 2018:1412.

7 §²

Uppkommer genom verksamhet för vilken koncession har meddelats enligt denna lag en olägenhet av någon betydelse som inte förutsågs när koncessionen meddelades eller medverkar verksamheten med någon betydelse till att en miljökvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken inte *följs*, får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer föreskriva ytterligare eller ändrade villkor för att förebygga eller minska olägenheten för framtiden.

Villkor enligt första stycket får inte vara så ingripande att verksamheten inte längre kan bedrivas eller att den avsevärt försvåras.

Uppkommer genom verksamhet för vilken koncession har meddelats enligt denna lag en olägenhet av någon betydelse som inte förutsågs när koncessionen meddelades eller medverkar verksamheten med någon betydelse till att en miljökvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken inte *uppnås*, får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer föreskriva ytterligare eller ändrade villkor för att förebygga eller minska olägenheten för framtiden.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

² Senaste lydelse 2010:885.

1.6 Förslag till lag om ändring i skogsvårdslagen (1979:429)

Härigenom föreskrivs att 17 § skogsvårdslagen (1979:429) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

17 §¹

Tillstånd till avverkning får inte ges, om avverkningen medverkar till att en *miljökvalitetsnorm som avses i 5 kap. 2 § första stycket 1 miljöbalken inte följs*. Avverkningen får dock tillåtas, om den förenas med de krav som behövs för att *följa* normen eller om det finns en sådan förutsättning för tillstånd som anges i 5 kap. 5 § andra stycket miljöbalken.

Tillstånd till avverkning får inte ges, om avverkningen medverkar till att en *gränsvärdesnorm överträds*. Avverkningen får dock tillåtas, om den förenas med de krav som behövs för att *uppnå* normen eller om det finns en sådan förutsättning för tillstånd som anges i 5 kap. 5 § andra stycket miljöbalken.

Tillstånd till avverkning får inte heller ges för att bygga en skogsbilväg om nyttan av vägen för skogsbruket inte motsvarar kostnaden för den, eller om vägen inte kan passas in i en vägnätsplan.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

¹ Senaste lydelse 2018:1413.

1.7 Förslag till lag om ändring i lagen (1983:293) om inrättande, utvidgning och avlysning av allmän farled och hamn

Härigenom föreskrivs att 1 a § lagen (1983:293) om inrättande, utvidgning och avlysning av allmän farled och hamn ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Vid prövning av ärenden enligt denna lag ska 2–4 kap. och 5 kap. 3–5 och 18 §§ miljöbalken tillämpas. Prövningsmyndigheten ska tillämpa det som sägs om mark- och miljödomstolens handläggning i 22 kap. 13 § miljöbalken.

Föreslagen lydelse

1 a §¹

Vid prövning av ärenden enligt denna lag ska 2–4 kap. och 5 kap. 3, 4, 5 och 18 §§ miljöbalken *och föreskrifter som har meddelats med stöd av 5 kap. 1 eller 6 § miljöbalken* tillämpas. Prövningsmyndigheten ska tillämpa det som sägs om mark- och miljödomstolens handläggning i 22 kap. 13 § miljöbalken.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

¹ Senaste lydelse 2018:1414.

1.8 Förslag till lag om ändring i lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet

Härigenom föreskrivs att 5 b § lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 b §¹

Vid prövning av ärenden enligt denna lag ska 2 kap. och 5 kap. 3–5 §§ miljöbalken tillämpas. Vid prövning av tillstånd att uppföra, inneha och driva en ny kärnkraftsreaktor ska även 17 kap. 6 a § miljöbalken tillämpas.

Vid prövning av ärenden enligt denna lag ska 2 kap. och 5 kap. 3, 4 och 5 §§ miljöbalken och föreskrifter som har meddelats med stöd av 5 kap. 1 eller 6 § miljöbalken tillämpas. Vid prövning av tillstånd att uppföra, inneha och driva en ny kärnkraftsreaktor ska även 17 kap. 6 a § miljöbalken tillämpas.

Ett tillstånd enligt denna lag får inte avse transporter av använt kärnbränsle eller kärnavfall till platser eller länder som anges i 6 kap. 14 § strålskyddslagen (2018:396).

Ett tillstånd enligt 5 a § första stycket 1 får ges endast om det finns synnerliga skäl och genomförandet av det program som avses i 12 § inte försvåras. Ett tillstånd enligt 5 a § första stycket 2 får ges endast om det mellan Sverige och det andra landet finns ett avtal om slutförvaring och fördelarna med slutförvaring i det andra landet från kärnsäkerhetssynpunkt tydligt överväger fördelarna med slutförvaring i Sverige.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

¹ Senaste lydelse 2018:1415.

1.9 Förslag till lag om ändring i minerallagen (1991:45)

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 2 § minerallagen (1991:45) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap. 2 §¹

Koncession ska meddelas, om

1. en fyndighet som sannolikt kan tillgodogöras ekonomiskt har påträffats, och

2. fyndighetens belägenhet och art inte gör det olämpligt att sökanden får den begärda koncessionen.

Koncession för bearbetning av koncessionsmineral i alunskiffer får beviljas endast den som visar att den är lämplig att bedriva sådan bearbetning.

I ärenden om beviljande av koncession ska 3 och 4 kap. och 5 kap. 15 § miljöbalken tillämpas.

I ärenden om beviljande av koncession ska 3 och 4 kap. och 5 kap. 18 § miljöbalken tillämpas.

Om ett ärende om beviljande av koncession avser en verksamhet som senare ska prövas även enligt miljöbalken eller andra lagar, ska 3 och 4 kap. miljöbalken tillämpas endast vid den prövning som sker i koncessionsärendet.

I ärenden om beviljande av koncession ska en specifik miljöbedömning göras, information lämnas och samordning ske enligt 6 kap. 28–46 §§ miljöbalken.

Koncessionen får inte strida mot en detaljplan eller områdesbestämmelser. Om syftet med planen eller bestämmelserna inte motverkas, får dock mindre avvikelser göras.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

¹ Senaste lydelse 2022:728.

1.10 Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon

Härigenom föreskrivs att 5 a och 6 §§ lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 a §¹

Ett tillstånd får förenas med ytterligare eller ändrade villkor, om det genom verksamheten har uppkommit en olägenhet av någon betydelse som inte förutsågs när tillståndet meddelades eller om verksamheten med någon betydelse medverkar till att en miljökvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken inte följs.

Med stöd av denna paragraf får inte meddelas så ingripande villkor att verksamheten inte längre kan bedrivas eller att den avsevärt försvåras.

Ett tillstånd får förenas med ytterligare eller ändrade villkor, om det genom verksamheten har uppkommit en olägenhet av någon betydelse som inte förutsågs när tillståndet meddelades eller om verksamheten med någon betydelse medverkar till att en miljökvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken inte *uppnås*.

6 §²

Vid prövning av tillstånd ska 2–4 kap. och 5 kap. 3–5 och 18 §§ miljöbalken tillämpas.

Vid prövning av tillstånd ska 2–4 kap. och 5 kap. 3, 4, 5 och 18 §§ miljöbalken *och föreskrifter som har meddelats med stöd av 5 kap. 1 eller 6 § miljöbalken* tillämpas.

För verksamheter och åtgärder som ska prövas för ett tillstånd ska, på samma sätt som om ansökan avser en verksamhet i Sverige,

1. frågan om verksamheten eller åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan avgöras i ett särskilt beslut enligt 6 kap. 26 och 27 §§ miljöbalken efter att en undersökning enligt 6 kap. 23–

¹ Senaste lydelse 2010:891.

² Senaste lydelse 2018:1416.

25 §§ har gjorts, om annat inte följer av undantagen i 6 kap. 23 § andra stycket,

2. en specifik miljöbedömning göras, information lämnas och samråd ske enligt 6 kap. 28–46 §§ miljöbalken, om en betydande miljöpåverkan kan antas, och

3. en liten miljökonsekvensbeskrivning tas fram enligt 6 kap. 47 § miljöbalken, om länsstyrelsen beslutar att en betydande miljöpåverkan inte kan antas.

Det som sägs om länsstyrelsen i 6 kap. miljöbalken ska gälla länsstyrelsen i det län där Sveriges sjöterritorium är närmast det område där verksamheten avses att bedrivas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

1.11 Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1649) om byggande av järnväg

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 3 och 4 a §§ lagen (1995:1649) om byggande av järnväg ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

3 §¹

Vid planläggning av järnväg och vid prövning av ärenden om byggande av järnväg ska 2–4 kap. och 5 kap. 3–5 §§ miljöbalken tillämpas. Fastställande av järnvägsplan enligt denna lag ska *då* jämföras med meddelande av tillstånd enligt miljöbalken. Prövningsmyndigheten ska tillämpa det som sägs om mark- och miljödomstolens handläggning i 22 kap. 13 § miljöbalken.

Vid planläggning av järnväg och vid prövning av ärenden om byggande av järnväg ska 2–4 kap. och 5 kap. 3–5 §§ miljöbalken *och föreskrifter som har meddelats med stöd av 5 kap. 1 eller 6 § miljöbalken* tillämpas. Fastställande av järnvägsplan enligt denna lag ska, *vid tillämpning av 2–4 kap. miljöbalken*, jämföras med meddelande av tillstånd enligt miljöbalken. Prövningsmyndigheten ska tillämpa det som sägs om mark- och miljödomstolens handläggning i 22 kap. 13 § miljöbalken.

Vid planläggning, byggande och underhåll av järnväg ska hänsyn tas till både enskilda intressen och allmänna intressen såsom miljöskydd, naturvård och kulturmiljö. En estetisk utformning ska eftersträvas.

4 a §²

Planläggning och annan prövning enligt denna lag som avser användning av ett mark- eller vattenområde som också har prövats eller ska prövas enligt annan lag, ska samordnas med den planläggningen och prövningen, om det lämpligen kan ske.

¹ Senaste lydelse 2018:1417.

² Senaste lydelse 2017:963.

Bestämmelser om planer och annat underlag finns i 3 kap. 11–12 §§ och 5 kap. 15 § miljöbalken.

Bestämmelser om planer och annat underlag finns i 3 kap. 11–12 §§ och 5 kap. 18 § miljöbalken.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.
 2. Äldre föreskrifter, förutom 1 kap. 4 a §, gäller fortfarande för mål och ärenden som har påbörjats före ikraftträdandet och mål och ärenden som avser överklagande och överprövning av sådana mål och ärenden till dess målet eller ärendet är slutligt avgjort.

1.12 Förslag till lag om ändring i ellagen (1997:857)

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 17 och 2 kap. 35 §§ ellagen (1997:857) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

17 §¹

Vid en prövning av frågor om beviljande av nätkoncession för linje ska 2–4 kap. och 5 kap. 3–5 och 18 §§ miljöbalken tillämpas.

Vid en prövning av frågor om beviljande av nätkoncession för linje ska 2–4 kap. och 5 kap. 3, 4, 5 och 18 §§ miljöbalken *och föreskrifter som har meddelats med stöd av 5 kap. 1 eller 6 § miljöbalken* tillämpas.

För en starkströmsledning som ska prövas för en nätkoncession för linje ska

1. frågan om huruvida byggandet eller användandet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan avgöras genom ett särskilt beslut enligt 6 kap. 26 och 27 §§ miljöbalken efter det att en undersökning enligt 6 kap. 23–26 §§ har gjorts, om något annat inte följer av 6 kap. 23 § andra stycket,

2. en specifik miljöbedömning göras, information lämnas och samordning ske enligt 6 kap. 28–46 §§ miljöbalken, om en betydande miljöpåverkan kan antas, och

3. en liten miljökonsekvensbeskrivning tas fram enligt 6 kap. 47 § miljöbalken, om länsstyrelsen beslutar att en betydande miljöpåverkan inte kan antas.

Trots första och andra styckena behöver frågor som har prövats i ett mål eller ärende om tillstånd enligt miljöbalken inte prövas på nytt i ärendet om nätkoncession. Om det i målet eller ärendet om tillstånd enligt miljöbalken finns en miljökonsekvensbeskrivning som beskriver de direkta och indirekta effekter på människors hälsa och miljön som ledningen kan medföra, behöver det inte finnas någon särskild miljökonsekvensbeskrivning i koncessionsärendet.

¹ Senaste lydelse 2021:741.

2 kap.35 §²

Vid en omprövning enligt 31 § ska 2–4 kap. och 5 kap. 3–5 och 18 §§ miljöbalken tillämpas.

Vid en omprövning enligt 31 § ska 2–4 kap. och 5 kap. 3, 4, 5 och 18 §§ miljöbalken tillämpas och föreskrifter som har meddelats med stöd av 5 kap. 1 eller 6 §§ miljöbalken.

För den nätkoncession som ska omprövas ska

1. frågan om huruvida en betydande miljöpåverkan kan antas avgöras genom ett särskilt beslut enligt 6 kap. 26 och 27 §§ miljöbalken efter det att en undersökning enligt 6 kap. 23–26 §§ har gjorts, om något annat inte följer av 6 kap. 23 § andra stycket,

2. en specifik miljöbedömning göras, information lämnas och samordning ske enligt 6 kap. 28–46 §§ miljöbalken, om en betydande miljöpåverkan kan antas, och

3. en liten miljökonsekvensbeskrivning tas fram enligt 6 kap. 47 § miljöbalken, om länsstyrelsen beslutar att en betydande miljöpåverkan inte kan antas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

² Senaste lydelse 2021:741.

1.13 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:811) om införande av miljöbalken

Härigenom föreskrivs att 10 a § lagen (1998:811) om införande av miljöbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 a §¹

Strandskydd inträder när en fastställd generalplan, stadsplan eller byggnadsplan upphävs eller ersätts av en ny detaljplan enligt plan- och bygglagen (2010:900). Detta gäller även när en detaljplan för ett område som tidigare har omfattats av en fastställd generalplan, stadsplan eller byggnadsplan upphävs eller ersätts av en ny detaljplan.

Strandskydd inträder när en fastställd generalplan, stadsplan eller byggnadsplan upphävs eller ersätts av en ny detaljplan enligt plan- och bygglagen (2010:900) *om inte annat har bestämts*. Detta gäller även när en detaljplan för ett område som tidigare har omfattats av en fastställd generalplan, stadsplan eller byggnadsplan upphävs eller ersätts av en ny detaljplan.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

¹ Senaste lydelse 2011:337.

1.14 Förslag till lag om ändring i naturgaslagen (2005:403)

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 7 § naturgaslagen (2005:403) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

7 §¹

Vid prövning av frågor om meddelande av koncession ska 2–4 kap. och 5 kap. 3–5 och 18 §§ miljöbalken tillämpas.

Vid prövning av frågor om meddelande av koncession ska 2–4 kap. och 5 kap. 3, 4, 5 och 18 §§ miljöbalken *och föreskrifter som har meddelats med stöd av 5 kap. 1 eller 6 § miljöbalken* tillämpas.

För verksamheter och åtgärder som ska prövas för en koncession ska

1. frågan om verksamheten eller åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan avgöras i ett särskilt beslut enligt 6 kap. 26 och 27 §§ miljöbalken efter att en undersökning enligt 6 kap. 23–26 §§ har gjorts om annat inte följer av undantagen i 6 kap. 23 § andra stycket,

2. en specifik miljöbedömning göras, information lämnas och samordning ske enligt 6 kap. 28–46 §§ miljöbalken, om en betydande miljöpåverkan kan antas, och

3. en liten miljökonsekvensbeskrivning tas fram enligt 6 kap. 47 § miljöbalken, om länsstyrelsen beslutar att en betydande miljöpåverkan inte kan antas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

¹ Senaste lydelse 2018:1422.

1.15 Förslag till lag om ändring i lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster

dels att 1, 2, 6, 9, 12, 13, 21, 23, 28, 33, 43, 44 och 51 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas tre nya paragrafer, 6 e, 22 a och 47 a §§, och närmast före 6 e § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Bestämmelserna i denna lag syftar till att säkerställa att vattenförsörjning och avlopp ordnas i ett större sammanhang, om det behövs med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön.

Bestämmelserna i denna lag syftar till att säkerställa att vattenförsörjning, *dagvattenhantering* och avlopp ordnas i ett större sammanhang, om det behövs med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön.

2 §¹

I denna lag avses med

vattenförsörjning: tillhandahållande av vatten som är lämpligt för normal hushållsanvändning,

dagvatten: regn- eller smältvatten som inte tränger ned i marken eller som avrinner på markyta eller konstruktion,

dagvattenhantering: bortledande eller annat omhändertagande av dagvatten från ett område med samlad bebyggelse,

avlopp: bortledande av *dagvatten* och dränvatten från ett område med samlad bebyggelse eller från en begravningsplats, *bortledande av spillvatten* eller

avlopp: bortledande av *spillvatten* och dränvatten från ett område med samlad bebyggelse eller från en begravningsplats

¹ Senaste lydelse 2010:917.

- bortledande av vatten som har använts för kylning,
vattentjänster: vattenförsörjning och avlopp (va),
va-anläggning: en anläggning som har till ändamål att tillgodose behov av vattentjänster för bostadshus eller annan bebyggelse,
allmän va-anläggning: en va-anläggning över vilken en kommun har ett rättsligt bestämmande inflytande och som har ordnats och används för att uppfylla kommunens skyldigheter enligt denna lag,
enskild anläggning: en va-anläggning eller annan anordning för vattenförsörjning eller avlopp som inte är eller ingår i en allmän va-anläggning,
verksamhetsområde: det geografiska område inom vilket en eller flera vattentjänster har ordnats eller ska ordnas genom en allmän va-anläggning,
huvudman: den som äger en allmän va-anläggning,
fastighetsägare: den som äger en fastighet inom en allmän va-anläggnings verksamhetsområde eller innehar sådan fast egendom med tomträtt, ständig besittningsrätt, fideikommissrätt eller på grund av testamentariskt förordnande,
va-installation: ledningar och därmed förbundna anordningar som inte ingår i en allmän va-anläggning men som har ordnats för en eller flera fastigheters vattenförsörjning eller avlopp och är kopplade eller avsedda att kopplas till en allmän va-anläggning,
förbindelsepunkt: gränsen mellan en allmän va-anläggning och en va-installation,
allmän platsmark: mark som i detaljplan enligt plan- och bygglagen (2010:900) redovisas som allmän plats eller, om marken inte omfattas av detaljplan, väg eller mark som funktionellt och i övrigt motsvarar sådan mark,
- eller bortledande av vatten som har använts för kylning,
vattentjänster: vattenförsörjning, *dagvattenhantering* och avlopp (va),
enskild anläggning: en va-anläggning eller annan anordning för vattenförsörjning, *dagvattenhantering* eller avlopp som inte är eller ingår i en allmän va-anläggning,
va-installation: ledningar och därmed förbundna anordningar som inte ingår i en allmän va-anläggning men som har ordnats för en eller flera fastigheters vattenförsörjning, *dagvattenhantering* eller avlopp och är kopplade eller avsedda att kopplas till en allmän va-anläggning,

anläggningsavgift: engångsavgift för täckande av en kostnad för att ordna en allmän va-anläggning, och

bruksavgift: periodisk avgift för täckande av drift- och underhållskostnader, kapitalkostnader för investeringar eller andra kostnader för en allmän va-anläggning som inte täcks av en anläggningsavgift.

6 §²

Om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse, ska kommunen

Om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning, *dagvattenhantering* eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse, ska kommunen

1. bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänsten eller vattentjänsterna behöver ordnas, och

2. se till att behovet snarast, och så länge behovet finns kvar, tillgodoses i verksamhetsområdet genom en allmän va-anläggning.

Vid bedömningen av behovet enligt första stycket ska särskild hänsyn tas till förutsättningarna att tillgodose behovet av en vattentjänst genom en enskild anläggning som kan godtas med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön.

Skydd av vattentäkt

6 e §

Om det behövs för att säkerställa ett tillräckligt skydd av en allmän vattentäkt som ger mer än tio kubikmeter per dygn i genomsnitt eller som försörjer fler än 50 personer ska

1. kommunen eller va-huvudmannen hos berörd länsstyrelse ansöka om skydd av vattenområdet enligt 7 kap. miljöbalken, eller

² Senaste lydelse 2022:1249.

2. *kommunen besluta om vattenskyddsområde enligt 7 kap. miljöbalken.*

9 §

Om det inom verksamhetsområdet finns en fastighet eller bebyggelse som uppenbarligen inte behöver omfattas av det större sammanhang som avses i 6 §, får verksamhetsområdet inskränkas så att det inte omfattar den fastigheten eller bebyggelsen. En sådan inskränkning av verksamhetsområdet får göras endast om fastighetens eller bebyggelsens behov av vattenförsörjning och avlopp lämpligen kan ordnas genom enskilda anläggningar som kan godtas med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön.

Om det inom verksamhetsområdet finns en fastighet eller bebyggelse som uppenbarligen inte behöver omfattas av det större sammanhang som avses i 6 §, får verksamhetsområdet inskränkas så att det inte omfattar den fastigheten eller bebyggelsen. En sådan inskränkning av verksamhetsområdet får göras endast om fastighetens eller bebyggelsens behov av vattenförsörjning, *dagvattenhantering* och avlopp lämpligen kan ordnas genom enskilda anläggningar som kan godtas med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön.

12 §

Om en allmän va-anläggning innebär att vattentjänster tillhandahålls genom ledningsnät för vattenförsörjning eller avlopp, *skall* huvudmannen för varje fastighet inom va-anläggningens verksamhetsområde bestämma en förbindelsepunkt.

Förbindelsepunkten *skall* finnas i fastighetens omedelbara närhet, om det inte finns särskilda skäl för en annan placering.

Om en allmän va-anläggning innebär att vattentjänster tillhandahålls genom ledningsnät för vattenförsörjning, *dagvattenhantering* eller avlopp, *ska* huvudmannen för varje fastighet inom va-anläggningens verksamhetsområde bestämma en förbindelsepunkt.

Förbindelsepunkten *ska* finnas i fastighetens omedelbara närhet, om det inte finns särskilda skäl för en annan placering.

Huvudmannen *skall* samråda med och därefter informera fastighetsägaren om förbindelsepunktens läge inom den tid som är skälig med hänsyn till fastighetsägarens intresse av att kunna planera för sin användning av fastigheten.

Huvudmannen *ska* samråda med och därefter informera fastighetsägaren om förbindelsepunktens läge inom den tid som är skälig med hänsyn till fastighetsägarens intresse av att kunna planera för sin användning av fastigheten.

13 §

Huvudmannen *skall* för den allmänna va-anläggningen ordna

1. ledningar och andra anordningar för vattenförsörjning till eller avlopp från varje förbindelsepunkt,

2. anordningar för bortledning av vatten som inte sker genom en förbindelsepunkt, och

3. de anordningar som i övrigt behövs för att va-anläggningen *skall* kunna fylla sitt ändamål och tillgodose skäliga anspråk på säkerhet.

Huvudmannens skyldighet enligt första stycket omfattar inte vägdiken, rännstenar, rännstensbrunnar eller ledningar som förbinder rännstensbrunnar med den allmänna va-anläggningen.

Huvudmannen *ska* för den allmänna va-anläggningen ordna

1. ledningar och andra anordningar för vattenförsörjning till eller *dagvattenhantering* eller avlopp från varje förbindelsepunkt,

av vatten som inte sker genom en

3. de anordningar som i övrigt behövs för att va-anläggningen *ska* kunna fylla sitt ändamål och tillgodose skäliga anspråk på säkerhet.

21 §

En fastighetsägare får inte använda en allmän va-anläggning på ett sätt som innebär

1. att avloppet tillförs vätskor, ämnen eller föremål som kan inverka skadligt på ledningsnätet eller anläggningens funktion eller på annat sätt medför skada eller olägenhet,

1. att *dagvattenanläggningen* eller avloppet tillförs vätskor, ämnen eller föremål som kan inverka skadligt på ledningsnätet eller anläggningens funktion eller på annat sätt medför skada eller olägenhet,

2. att huvudmannen får svårt att uppfylla de krav som ställs på va-anläggningen och driften av den eller att i övrigt uppfylla sina skyldigheter enligt lag, annan författning eller avtal, eller
3. andra olägenheter för huvudmannen eller någon annan.

22 a §

Om det behövs för att bidra till en förbättrad funktion eller ökad säkerhet hos en allmän va-anläggning får kommunen förelägga en fastighetsägare inom verksamhetsområdet att vidta eller underhålla sådana dagvattenåtgärder på tomt som

1. framgår av skyddsbestämmelser eller andra planbestämmelser i en detaljplan eller områdesbestämmelser, eller

2. inte strider mot en detaljplan eller områdesbestämmelser för området och inte oskäligt inskränker fastighetsägarens rätt till användning av den allmänna anläggningen.

Vid bedömningen av förutsättningarna för ett föreläggande med stöd av första stycket 2 ska kommunens vattentjänstplan ge vägledning.

Ett föreläggande enligt första stycket får förenas med vite.

23 §

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, kommunen får meddela ytterligare föreskrifter om användningen av allmänna va-anläggningar.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, länsstyrelsen eller kommunen får meddela

ytterligare föreskrifter om förbud eller begränsningar av användningen av dricksvatten vid vattenbrist eller risk för vattenbrist.

28 §

Avgifter enligt 24–27 §§ som avser bortledande av vatten *skall* även täcka kostnaderna för den rening av vattnet som behövs med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön.

Avgifter enligt 24–27 §§ som avser bortledande av vatten *ska* även täcka kostnaderna för den rening av vattnet som behövs med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön *samt sådana kostnader som uppkommer som en följd av ersättningskrav enligt 47 a §.*

33 §

Brukningsavgifterna *skall* bestämmas på beräkningsgrunder som är lika oavsett när på året vanläggningen används. Om det med hänsyn till vattenförsörjningen, behovet av en tillfredsställande avloppsrening eller av andra skäl behövs särskilda åtgärder av säsongsbetonad karaktär under en viss mindre del av året, får dock brukningsavgifter för en sådan tid bestämmas på beräkningsgrunder som innebär högre avgifter än under huvuddelen av året.

Brukningsavgifterna *ska* bestämmas på beräkningsgrunder som är lika oavsett när på året vanläggningen används. Om det med hänsyn till vattenförsörjningen, *behovet av dagvattenhantering*, behovet av en tillfredsställande avloppsrening eller av andra skäl behövs särskilda åtgärder av säsongsbetonad karaktär under en viss mindre del av året, får dock brukningsavgifter för en sådan tid bestämmas på beräkningsgrunder som innebär högre avgifter än under huvuddelen av året.

43 §

Huvudmannen får stänga av vattenförsörjningen till en fastighet, om

1. fastighetsägaren har åsidosatt sin skyldighet att betala en avgift eller i övrigt försummat sina skyldigheter enligt denna lag,

1. fastighetsägaren har åsidosatt sin skyldighet att betala en avgift eller i övrigt försummat sina skyldigheter enligt denna lag *eller enligt föreskrifter om förbud eller begränsning av användningen av dricksvatten som har meddelats med stöd av 23 § andra stycket,*

2. försummelsen är väsentlig,

3. avstängningen inte medför olägenhet för människors hälsa,

4. huvudmannen skriftligen har uppmanat fastighetsägaren att vidta rättelse och gett fastighetsägaren skälig tid att vidta rättelsen, och

5. fastighetsägaren trots den uppmaning som avses i 4 inte har vidtagit rättelse inom den skäliga tiden.

Kostnaden för en avstängningsåtgärd får påföras fastighetsägaren.

44 §

Om en allmän va-anläggnings verksamhetsområde inskränks med stöd av 9 §, *skall* huvudmannen ersätta fastighetsägaren eller ägaren av bebyggelsen för den skada som inskränkningen medför. När ersättningen bestäms *skall* hänsyn tas till åtgärder som huvudmannen vidtagit för att tillgodose fastighetens eller bebyggelsens fortsatta behov av vattenförsörjning och avlopp.

Om en allmän va-anläggnings verksamhetsområde inskränks med stöd av 9 §, *ska* huvudmannen ersätta fastighetsägaren eller ägaren av bebyggelsen för den skada som inskränkningen medför. När ersättningen bestäms *ska* hänsyn tas till åtgärder som huvudmannen vidtagit för att tillgodose fastighetens eller bebyggelsens fortsatta behov av vattenförsörjning, *dagvattenhantering* och avlopp.

47 a §

Om kommunen med stöd av 22 a § första stycket 2 har meddelat ett föreläggande som innebär

att en dagvattenåtgärd ska vidtas på en fastighet har den som äger fastigheten rätt till ersättning för den skada som föreläggandet medför om åtgärderna kan anses gå utöver fastighetsägarens ordinarie ansvar för hantering av dagvatten på tomten.

Vid bestämmande av ersättningen ska bestämmelserna i 4 kap. expropriationslagen tillämpas.

Den som inte anmäler sina ersättningsanspråk inom tre månader från det att föreläggandet har fått laga kraft förlorar sin rätt till ersättning.

51 §

Länsstyrelsen utövar tillsynen över att kommunen fullgör *skyldigheten* enligt 6 § att tillgodose behovet av vattentjänster. Länsstyrelsen får förelägga kommunen att fullgöra *skyldigheten*. Ett sådant föreläggande får förenas med vite.

Länsstyrelsen utövar tillsynen över att kommunen fullgör *skyldigheterna* enligt 6 § att tillgodose behovet av vattentjänster och enligt 6 e § att besluta eller ansöka om skydd av vattentäkt. Länsstyrelsen får förelägga kommunen att fullgöra *skyldigheterna*. Ett sådant föreläggande får förenas med vite.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för ärenden som har påbörjats före ikraftträdandet och mål och ärenden som avser överklagande och överprövning av sådana mål och ärenden till dess målet eller ärendet är slutligt avgjort.

3. Bestämmelserna i 22 a § första stycket 1 gäller inte om planen beslutats före den 1 januari 2027.

1.16 Förslag till lag om ändring i luftfartslagen (2010:500)

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 6 § luftfartslagen (2010:500) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

6 §¹

Ett tillstånd enligt 5 § får meddelas endast om flygplatsen är lämplig från allmän synpunkt. Vid prövningen ska hänsyn särskilt tas till flygsäkerheten, relationen till övrig luftfart och andra transportslag, totalförsvaret samt särskilda störningar.

Vid tillståndsprövningen ska 3 och 4 kap. samt 5 kap. 3–5 §§ miljöbalken tillämpas. Ett tillstånd som medverkar till att en miljökvalitetsnorm för annat än vatten som avses i 5 kap. 2 § första stycket 1 miljöbalken inte följs får meddelas endast om tillståndet förenas med de krav som behövs för att följa normen eller om det finns en sådan förutsättning för tillstånd som anges i 5 kap. 5 § andra stycket miljöbalken. Vid tillståndsprövningen ska prövningsmyndigheten tillämpa det som sägs om mark- och miljödomstolens handläggning i 22 kap. 13 § miljöbalken.

Vid tillståndsprövningen ska 3 och 4 kap. samt 5 kap. 3, 4 och 5 §§ miljöbalken och föreskrifter som har meddelats med stöd av 5 kap. 1 eller 6 § miljöbalken tillämpas. Ett tillstånd som medverkar till att en gränsvärdesnorm för annat än vatten överträds får meddelas endast om tillståndet förenas med de krav som behövs för att följa normen eller om det finns en sådan förutsättning för tillstånd som anges i 5 kap. 5 § andra stycket miljöbalken. Vid tillståndsprövningen ska prövningsmyndigheten tillämpa det som sägs om mark- och miljödomstolens handläggning i 22 kap. 13 § miljöbalken.

Ett tillstånd får inte meddelas i strid mot en detaljplan eller områdesbestämmelser. Om syftet med planen eller bestämmelserna inte motverkas, får dock mindre avvikelser göras.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

¹ Senaste lydelse 2018:1423.

1.17 Förslag till lag om ändring i strålskyddslagen (2018:396)

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 10 § strålskyddslagen (2018:396) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.
10 §¹

Om det finns risk för att verksamheten medför att en *miljökvalitetsnorm som avses i 5 kap. 2 § första stycket 1* miljöbalken *inte följs*, får tillstånd ges endast om det förenas med de villkor som behövs för att *följa* normen eller om det finns en förutsättning för tillstånd enligt 5 kap. 4 eller 5 § miljöbalken.

Om det finns risk för att verksamheten medför att en *gränsvärdesnorm överträds*, får tillstånd ges endast om det förenas med de villkor som behövs för att *uppnå* normen eller om det finns en förutsättning för tillstånd enligt 5 kap. 4 eller 5 § miljöbalken.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

¹ Senaste lydelse 2018:1424.

1.18 Förslag till lag om ändring i lagen (2018:1408) om ändring av miljöbalken

Härigenom föreskrivs att 22 kap. 25 § lagen (2018:1408) om ändring av miljöbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

22 kap.

25 §

En dom som innebär att tillstånd ges till en verksamhet ska i förekommande fall innehålla bestämmelser om

1. den tid som tillståndet ska gälla,
2. verksamhetens ändamål, läge, omfattning, säkerhet och tekniska utformning i övrigt,
3. tillsyn, besiktning och kontroll såsom utsläppskontroll med angivande av mätmetod, mätfrekvens och utvärderingsmetod,
4. skyldighet att betala ersättning eller att utföra skadeförebyggande åtgärder samt hur betalningen ska ske,
5. skyldighet att betala avgifter,
6. de villkor om utsläpp, begränsningsvärden och bästa möjliga teknik som
 - a) behövs för att anpassa tillämpningen av sådana föreskrifter om försiktighetsmått som har meddelats med stöd av denna balk, om föreskrifterna medger eller förutsätter en sådan anpassning, eller
 - b) annars behövs för att hindra eller begränsa skadlig påverkan på grund av föroreningar,
7. de villkor som behövs avseende hantering av kemiska produkter i verksamheten, om hanteringen kan medföra olägenheter för den yttre miljön,
8. de villkor som behövs om avfallshantering, återvinning och återanvändning, om hanteringen, återvinningen eller återanvändningen kan medföra olägenheter för den yttre miljön,
9. de villkor som behövs för att verksamheten inte ska *äventyra möjligheterna att följa en miljö kvalitetsnorm som avser vattenmiljön eller försämra vattenmil-*

9. de villkor som behövs för att verksamheten inte ska *medföra en sådan otillåten påverkan på vattenmiljön som avses i 5 kap. 4 § första stycket,*

jön i strid med ett försämringsförbud i en sådan norm,

10. de villkor som behövs med avseende på hushållningen med mark, vatten och andra naturresurser,

11. de villkor som behövs med avseende på avhjälpande av miljöskada och ställande av säkerhet,

12. de villkor som behövs för att förebygga allvarliga kemikalieolyckor och begränsa följderna av dem för människors hälsa och miljön,

13. de villkor som i övrigt behövs för att skydda värdefulla natur- och kulturmiljöer eller för att förhindra annan skada på eller olägenhet för omgivningen,

14. den tid inom vilken anspråk i anledning av oförutsedda skador får framställas, och

15. rättegångskostnader.

Om tillståndet avser arbeten för vattenverksamhet, ska den tid inom vilken arbetena ska vara utförda anges i domen. Denna tid får vara högst tio år. I fråga om miljöfarlig verksamhet ska det i domen anges den tid inom vilken verksamheten ska ha satts igång.

Mark- och miljödomstolen får överlåta åt en tillsynsmyndighet att besluta villkor av mindre betydelse.

Ytterligare bestämmelser om vad en dom i ett mål om vattenverksamhet och vattenanläggningar ska innehålla finns i 7 kap. 6 § lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2029.

1.19 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2001:554) om miljö kvalitetsnormer för fisk- och musselvatten

Härigenom föreskrivs att förordningen (2001:554) om miljö kvalitetsnormer för fisk- och musselvatten ska upphöra att gälla vid utgången av 2025.

1.20 Förslag till förordning om ändring i vattenförvaltningsförordningen (2004:660)

Härigenom föreskrivs i fråga om vattenförvaltningsförordningen (2004:660)

dels att 6 kap. 2 a § ska upphöra att gälla,

dels att 1 kap. 1, 4 och 5 §§, 2 kap. 4 §, 3 kap. 1 och 4 §§, 4 kap. 1–16 §§, 6 kap. 1 §, 7 kap. 1 §, 8 kap. 3 och 6 §§, bilaga 1 och rubrikerna närmast före 4 kap. 1, 4, 4 a, 5, 6 och 9 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas fyra nya paragrafer, 3 kap. 2 a §, 4 kap. 12 a § och 6 kap. 10 a och 10 b §§, och närmast före 4 kap. 11 § och 6 kap. 10 a § nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §¹

Denna förordning *gäller* förvaltningen av kvaliteten på vattenmiljön enligt 5 kap. miljöbalken.

Denna förordning *innehåller bestämmelser om* förvaltningen av kvaliteten på vattenmiljön *och om undantag från kraven på kvaliteten på vattenmiljön* enligt 5 kap. miljöbalken.

Förordningen är meddelad med stöd av

- 5 kap. 1 § miljöbalken i fråga om 4 kap. 1–10 §§,
- 5 kap. 6 § miljöbalken i fråga om 4 kap. 11–13 §§,
- 5 kap. 10 § första stycket miljöbalken i fråga om 6 kap. 4 §,
- 5 kap. 10 § andra stycket miljöbalken i fråga om 6 kap. 1–3, 5–8 och 10 §§,
- 5 kap. 15 § miljöbalken i fråga om 3 kap. 1–4 §§, 4 kap. 14 §, 5 kap. 1–5 och 7 §§, 6 kap. 1–3, 5–8 och 10 §§ samt 7 kap. 1 och 2 §§, och
- 8 kap. 7 § regeringsformen i fråga om övriga bestämmelser.

¹ Senaste lydelse 2018:2103.

4 §²

Vid tillämpning av denna förordning för kvaliteten på ytvatten avses med

ytvattenstatus: *det tillstånd* en ytvattenförekomst har och som bestäms av vattenförekomstens ekologiska status eller kemiska status, beroende på vilken av dessa som är sämst,

ekologisk status: kvaliteten på strukturen och funktionen hos akvatiska ekosystem som är förbundna med ytvatten, klassificerad i enlighet med bilaga V i direktiv 2000/60/EG och uttryckt såsom ”hög”, ”god”, ”måttlig”, ”otillfredsställande” eller ”dålig”,

kemisk ytvattenstatus: den kemiska *kvaliteten* hos en ytvattenförekomst, klassificerad i enlighet med bilaga V i direktiv 2000/60/EG och artikel 3, 4 och 6 samt bilaga I i direktiv 2008/105/EG och uttryckt såsom ”god” eller ”uppnår ej god”,

ekologisk potential: *tillståndet* hos en kraftigt modifierad eller konstgjord ytvattenförekomst, klassificerad i enlighet med bilaga V i direktiv 2000/60/EG och uttryckt såsom ”maximal”, ”god”, ”måttlig”, ”otillfredsställande” eller ”dålig”.

ytvattenstatus: *den status* en ytvattenförekomst har och som bestäms av vattenförekomstens ekologiska status eller kemiska status, beroende på vilken av dessa som är sämst,

kemisk ytvattenstatus: den kemiska *status* hos en ytvattenförekomst, klassificerad i enlighet med bilaga V i direktiv 2000/60/EG och artikel 3, 4 och 6 samt bilaga I i direktiv 2008/105/EG och uttryckt såsom ”god” eller ”uppnår ej god”,

ekologisk potential: *statusen* hos en kraftigt modifierad eller konstgjord ytvattenförekomst, klassificerad i enlighet med bilaga V i direktiv 2000/60/EG och uttryckt såsom ”maximal”, ”god”, ”måttlig”, ”otillfredsställande” eller ”dålig”.

5 §³

Vid tillämpning av denna förordning för kvaliteten på grundvatten avses med

grundvattenstatus: *det tillstånd* en grundvattenförekomst har och som bestäms av vattnets kvantitativa status eller kemiska

grundvattenstatus: *den status* en grundvattenförekomst har och som bestäms av vattnets kvantitativa status eller kemiska

² Senaste lydelse 2009:1108.

³ Senaste lydelse 2008:983.

status, beroende på vilken av dessa som är sämst,

kvantitativ status: *ett tillstånd relaterat* till direkta och indirekta vattenuttags påverkan på en grundvattenförekomst, klassificerat i enlighet med bilaga V i direktiv 2000/60/EG och uttryckt såsom ”god” eller ”otillfredsställande”, och

kemisk grundvattenstatus: den kemiska *sammansättningen* hos en grundvattenförekomst, klassificerad i enlighet med bilaga V i direktiv 2000/60/EG och bilagorna I–IV i direktiv 2006/118/EG samt uttryckt såsom ”god” eller ”otillfredsställande”.

status, beroende på vilken av dessa som är sämst,

kvantitativ status: *en status relaterad* till direkta och indirekta vattenuttags påverkan på en grundvattenförekomst, klassificerat i enlighet med bilaga V i direktiv 2000/60/EG och uttryckt såsom ”god” eller ”otillfredsställande”, och

kemisk grundvattenstatus: den kemiska *statusen* hos en grundvattenförekomst, klassificerad i enlighet med bilaga V i direktiv 2000/60/EG och bilagorna I–V i direktiv 2006/118/EG samt uttryckt såsom ”god” eller ”otillfredsställande”.

2 kap.

4 §

Vattenmyndigheterna *skall* planera sitt arbete enligt denna förordning så att det möjliggör och uppmuntrar till deltagande av alla som berörs av förvaltningen av kvaliteten på vattenmiljön. Innan vattenmyndigheten fattar beslut om *kvalitetskrav*, förvaltningsplaner och åtgärdsprogram eller i övrigt handlägger frågor enligt denna förordning av större betydelse *skall* myndigheten samråda med de myndigheter, kommuner, organisationer, verksamhetsutövare och enskilda som berörs av beslutet.

Vattenmyndigheterna *ska* planera sitt arbete enligt denna förordning så att det möjliggör och uppmuntrar till deltagande av alla som berörs av förvaltningen av kvaliteten på vattenmiljön. Innan vattenmyndigheten fattar beslut om *miljökvalitetsnormer*, förvaltningsplaner och åtgärdsprogram eller i övrigt handlägger frågor enligt denna förordning av större betydelse *ska* myndigheten samråda med de myndigheter, kommuner, organisationer, verksamhetsutövare och enskilda som berörs av beslutet.

3 kap.

1 §⁴

Varje vattenmyndighet ska se till att det för vattendistriktet görs

1. en beskrivning och analys av distriktet i enlighet med artikel 5 och bilaga II i direktiv 2000/60/EG,

2. en kartläggning av mänsklig verksamhets påverkan på ytvattnets och grundvattnets *tillstånd* som ska utföras i enlighet med artikel 5 och bilaga II i direktiv 2000/60/EG och särskilt beakta sådana ämnen som anges i bilaga I i direktiv 2008/105/EG, och

3. en ekonomisk analys av vattenanvändningen i enlighet med artikel 5 och bilaga III i direktiv 2000/60/EG.

Beskrivningen, kartläggningen och analyserna ska revideras löpande och vara så uppdaterade att de kan beaktas i arbetet med åtgärdsprogram *senast den 22 december 2009 och* vid de tidpunkter som följer av artikel 5 i direktiv 2000/60/EG.

2. en kartläggning av mänsklig verksamhets påverkan på ytvattnets och grundvattnets *status* som ska utföras i enlighet med artikel 5 och bilaga II i direktiv 2000/60/EG och särskilt beakta sådana ämnen som anges i bilaga I i direktiv 2008/105/EG, och

Beskrivningen, kartläggningen och analyserna ska revideras löpande och vara så uppdaterade att de kan beaktas i arbetet med åtgärdsprogram vid de tidpunkter som följer av artikel 5 i direktiv 2000/60/EG.

2 a §

Vattenmyndigheten ska på sätt som framgår av artikel 4 i direktiv 2008/105/EG ange sådana blandningszoner som finns i närheten av utsläpp från punktkällor med högre föroreningskoncentration än i ytvattenförekomsten i övrigt.

⁴ Senaste lydelse 2009:1108.

4 §⁵

Havs- och vattenmyndigheten och Sveriges geologiska undersökning får inom sina ansvarsområden meddela närmare föreskrifter om hur och när de uppgifter som avses i 1 och 2 §§ ska utföras och redovisas.

Havs- och vattenmyndigheten får meddela närmare föreskrifter om hur sådana blandningszoner som avses i 2 a § ska anges och förvaltas.

4 kap.

Fastställande av *kvalitetskrav* för vattendistriktFastställande av *miljökvalitetsnormer* för vattendistrikt

1 §

Varje vattenmyndighet *skall* fastställa *kvalitetskrav* för ytvattenförekomster, grundvattenförekomster och skyddade områden i vattendistriktet.

Varje vattenmyndighet *ska* fastställa *miljökvalitetsnormer enligt 5 kap. 2 § miljöbalken* för ytvattenförekomster, grundvattenförekomster och skyddade områden i vattendistriktet.

2 §⁶

Kvalitetskraven för ytvatten och grundvatten ska fastställas så att tillståndet i vattenförekomsterna inte försämras.

För att uppfylla målet god vattenstatus ska miljökvalitetsnormerna för yt- och grundvattenförekomster uppnås.

Miljökvalitetsnormerna för en ytvattenförekomst uppnås när vattenförekomsten har både god kemisk status och god ekologisk status eller potential, om inte annat har bestämts vid tillämpning av 10 §.

⁵ Senaste lydelse 2011:634.

⁶ Senaste lydelse 2015:516.

Miljö kvalitetsnormerna för en grundvattenförekomst uppnås när vattenförekomsten har både god kemisk status och god kvantitativ status, om inte annat har bestämts vid tillämpning av 10 §.

3 §⁷

Vattenmyndigheten ska förklara en ytvattenförekomst som konstgjord eller kraftigt modifierad, om den har skapats genom mänsklig verksamhet eller på grund av mänsklig verksamhet har ändrat sin fysiska karaktär på ett väsentligt sätt och

1. de hydromorfologiska förändringar som behövs för att vattenförekomsten ska uppnå god ekologisk status kan antas på ett betydande sätt negativt påverka

a) miljön i stort a) *urban markanvändning eller miljön i stort,*

b) sjöfart eller hamnanläggning,

c) rekreationsintressen,

d) kraftproduktion, dricksvattenförsörjning, bevattning eller annan verksamhet som vatten lagras för,

e) verksamhet eller åtgärd för skydd mot översvämning, markavvattning eller annan vattenreglering, eller

f) annan verksamhet av väsentlig betydelse från allmän synpunkt, och

2. det av tekniska skäl eller på grund av *höga* kostnader inte är rimligt att på något annat sätt som är ett väsentligt bättre alternativ för miljön åstadkomma den nytta som följer av att vattenförekomsten är konstgjord eller kraftigt modifierad.

2. det av tekniska skäl eller på grund av kostnader *som är högre än värdet av nyttan* inte är rimligt att på något annat sätt som är ett väsentligt bättre alternativ för miljön åstadkomma den nytta som följer av att vattenförekomsten är konstgjord eller kraftigt modifierad.

⁷ Senaste lydelse 2018:2103.

*Krav för ytvatten**Miljö kvalitetsnormer
för ytvatten*4 §⁸

Kvalitetskraven för ytvatten ska

1. fastställas så att ytvattenförekomsterna *senast den 22 december 2015* uppnår en *sådan god ytvattenstatus som enligt bilaga V till direktiv 2000/60/EG samt artiklarna 3, 4 och 6 i och bilaga I till direktiv 2008/105/EG ska ha nåtts vid den tidpunkten,*

2. *senast den 22 december 2015* fastställas så att ytvattenförekomsterna *i fråga om ämnena 2, 5, 15, 20, 22, 23 och 28 i del A i bilaga I till direktiv 2008/105/EG senast den 22 december 2021* uppnår en *sådan god kemisk ytvattenstatus som enligt direktivet ska ha nåtts vid den tidpunkten, och*

3. *senast den 22 december 2018* fastställas så att ytvattenförekomsterna *i fråga om ämnena 34–45 i del A i bilaga I till direktiv 2008/105/EG senast den 22 december 2027* uppnår en *sådan god kemisk ytvattenstatus som enligt direktivet ska ha nåtts vid den tidpunkten.*

Första stycket 1 gäller inte ytvattenförekomster som har förklarats som konstgjorda eller kraftigt modifierade.

För ytvatten ska

1. *resultatnormer* fastställas så att ytvattenförekomsterna uppnår en *god ekologisk ytvattenstatus i enlighet med bilaga V till direktiv 2000/60/EG,*

2. *gränsvärdesnormer* fastställas så att ytvattenförekomsterna *uppnår en god kemisk ytvattenstatus i enlighet med bilaga V till direktiv 2000/60/EG och artikel 3, 4 och 6 samt bilaga I till direktiv 2008/105/EG.*

⁸ Senaste lydelse 2015:516.

Krav för konstgjorda och kraftigt modifierade ytvatten**Resultatnormer för konstgjorda och kraftigt modifierade ytvatten**4 a §⁹

Kvalitetskraven för konstgjorda och kraftigt modifierade ytvattenförekomster ska fastställas så att de senast den 22 december 2015 uppnår en sådan god ekologisk potential och god kemisk ytvattenstatus som enligt bilaga V till direktiv 2000/60/EG samt artiklarna 3, 4 och 6 i och bilaga I till direktiv 2008/105/EG ska ha nåtts vid den tidpunkten.

Resultatnormer för konstgjorda och kraftigt modifierade ytvattenförekomster ska fastställas så att de uppnår en god ekologisk potential i enlighet med bilaga V till direktiv 2000/60/EG.

Krav för grundvatten**Miljökvalitetsnormer för grundvatten**5 §¹⁰

Kvalitetskraven för grundvatten ska fastställas så att alla grundvattenförekomster senast den 22 december 2015 uppnår god grundvattenstatus enligt bestämmelserna i bilaga V till direktiv 2000/60/EG och bilagorna I–IV till direktiv 2006/118/EG.

För grundvatten ska

1. resultatnormer fastställas så att det säkerställs att en god kvantitativ status uppnås i enlighet med bilaga V till direktiv 2000/60/EG, och

2. gränsvärdesnormer fastställas så att en god kemisk status uppnås i enlighet med bilaga V till di-

⁹ Senaste lydelse 2015:516.

¹⁰ Senaste lydelse 2015:516.

rekativ 2000/60/EG och artikel 3 samt bilagorna I–III till direktiv 2006/118/EG.

Krav för skyddade områden

Miljökvalitetsnormer för vatten i skyddade områden

6 §

Kvalitetskraven för skyddade områden *skall* fastställas så att alla normer och mål *uppfylls senast den 22 december 2015*, om inte annat följer av den lagstiftning enligt vilken de skyddade områdena har fastställts.

Miljökvalitetsnormer för vatten i skyddade områden *ska* fastställas så att alla normer och mål *uppnås*, om inte annat följer av den lagstiftning enligt vilken de skyddade områdena har fastställts.

6 a §¹¹

Kvalitetskraven för skyddade områden ska i fråga om badvatten fastställas så att

1. badvattnet *senast den 22 december 2015* har en sådan tillfredsställande kvalitet som avses i 7 § badvattenförordningen (2008:218), och

2. andelen badvatten i vattendistriktet som har en sådan bra eller utmärkt kvalitet som avses i 7 § badvattenförordningen ökar, om ökningen kan åstadkommas med åtgärder som är rimliga, proportionella och lämpliga.

Resultatnormer för skyddade områden ska i fråga om badvatten fastställas så att

1. badvattnet har en sådan tillfredsställande kvalitet som avses i 7 § badvattenförordningen (2008:218), och

7 §¹²

Om en vattenförekomst i ett visst avseende omfattas av olika stränga *kvalitetskrav* enligt 2–6 a §§ eller andra bestämmelser, ska det strängaste kravet gälla.

Om en vattenförekomst i ett visst avseende omfattas av olika stränga *krav* enligt 2–6 a §§ eller andra bestämmelser, ska det strängaste kravet gälla.

¹¹ Senaste lydelse 2008:219.

¹² Senaste lydelse 2008:983.

8 §¹³

Havs- och vattenmyndigheten får meddela föreskrifter om hur *kvalitetskraven* för ytvatten ska bestämmas enligt detta kapitel och bilaga V och X till direktiv 2000/60/EG samt artiklarna 3 och 4 i och bilaga I till direktiv 2008/105/EG.

Havs- och vattenmyndigheten får meddela föreskrifter om hur *miljökvalitetsnormer* för ytvatten ska bestämmas enligt detta kapitel och bilaga V och X till direktiv 2000/60/EG samt artiklarna 3 och 4 i och bilaga I till direktiv 2008/105/EG.

8 a §¹⁴

Sveriges geologiska undersökning får meddela föreskrifter om hur *kvalitetskraven* för grundvatten ska bestämmas enligt detta kapitel, bilaga V till direktiv 2000/60/EG och bilagorna I–IV till direktiv 2006/118/EG.

Sveriges geologiska undersökning får meddela föreskrifter om hur *miljökvalitetsnormer* för grundvatten ska bestämmas enligt detta kapitel, bilaga V till direktiv 2000/60/EG och bilagorna I–IV till direktiv 2006/118/EG.

8 b §¹⁵

Vattenmyndigheten får meddela närmare föreskrifter om de *kvalitetskrav* som ska gälla i vattendistriktet.

Vattenmyndigheten får meddela närmare föreskrifter om de *miljökvalitetsnormer* som ska gälla i vattendistriktet.

Kvalitetskrav som avser kemisk ytvattenstatus är miljökvalitetsnormer enligt 5 kap. 2 § första stycket 1 miljöbalken.

¹³ Senaste lydelse 2015:516.

¹⁴ Senaste lydelse 2011:634.

¹⁵ Senaste lydelse 2015:516.

Avvikelser, undantag och ändringar för att möjliggöra rimliga och ändamålsenliga miljövillkor

Förlängd tidsfrist och mindre stränga miljö kvalitetsnormer

9 §¹⁶

Vattenmyndigheten ska besluta att kvalitetskraven ska uppfyllas vid en senare tidpunkt än vad som följer av 2–6 §§, om

1. syftet är att vattenmiljön stegvis ska förbättras så att kvalitetskraven blir uppfyllda vid den senare tidpunkten,

2. det inte är möjligt av tekniska skäl eller med rimliga kostnader att åstadkomma de förbättringar av vattenmiljön som behövs för att uppfylla kvalitetskraven inom den tid som anges i 2–6 §§, och

3. vattnets kvalitet inte riskerar att försämrats ytterligare.

Ett beslut enligt första stycket får innebära att kvalitetskraven blir uppfyllda senare än den 22 december 2027, endast om det på grund av naturliga förhållanden är omöjligt att åstadkomma förbättringarna dessförinnan.

Miljö kvalitetsnormer enligt 2–6 §§ ska uppnås senast den 22 december 2027.

Miljö kvalitetsnormerna får uppnås senare än den 22 december 2027, endast om det på grund av naturliga förhållanden är omöjligt att åstadkomma nödvändiga förbättringar dessförinnan.

10 §¹⁷

Vattenmyndigheten ska för en viss vattenförekomst besluta om mindre stränga kvalitetskrav än vad som följer av 2–6 §§, om

Vattenmyndigheten ska för en viss vattenförekomst besluta om mindre stränga miljö kvalitetsnormer än vad som följer av 2–6 §§, om

¹⁶ Senaste lydelse 2018:2103.

¹⁷ Senaste lydelse 2018:2103.

1. det på grund av sådan mänsklig verksamhets påverkan som avses i 3 kap. 1 § första stycket 2 eller på grund av vattenförekomstens naturliga tillstånd är omöjligt eller skulle medföra *orimliga* kostnader att uppnå de strängare kraven,

2. de miljömässiga eller samhällsekonomiska behov som verksamheten fyller inte *utan orimliga kostnader* kan tillgodoses på ett sätt som är väsentligt bättre för miljön,

3. alla möjliga åtgärder vidtas för att med hänsyn till verksamhetens karaktär eller vattenförekomstens naturliga tillstånd uppnå

a) bästa möjliga ekologiska och kemiska status, om vattenförekomsten är ett ytvatten, och

b) bästa möjliga status, om vattenförekomsten är ett grundvatten, och

4. vattnets *kvalitet* inte riskerar att försämrars ytterligare.

1. det på grund av sådan mänsklig verksamhets påverkan som avses i 3 kap. 1 § första stycket 2 eller på grund av vattenförekomstens naturliga tillstånd är omöjligt eller skulle medföra kostnader *som är högre än värdet av målet* att uppnå de strängare kraven,

2. de miljömässiga eller samhällsekonomiska behov som verksamheten fyller inte kan tillgodoses på ett annat sätt som är väsentligt bättre för miljön *utan att medföra kostnader som är högre än värdet av nyttan*,

4. vattnets *status eller potential* inte riskerar att försämrars ytterligare.

Undantag från kraven på kvaliteten på vattenmiljön i 5 kap. miljöbalken

11 §¹⁸

Trots 5 kap. 4 § miljöbalken får en myndighet eller kommun tillåta en verksamhet eller åtgärd som

Trots *försämrings- och äventyrandeförbuden i 5 kap. 3 a § första stycket 1 och 4 § första stycket miljöbalken* får en myndighet eller en kommun *besluta om en plan eller tillåta en verksamhet eller åtgärd* som

¹⁸ Senaste lydelse 2018:2103.

1. ändrar en ytvattenförekomsts fysiska karaktär eller en grundvattenförekomsts nivå, eller

2. medför en risk att en ytvattenförekomsts *kvalitet* försämras från hög status till god status och verksamheten eller åtgärden är en hållbar mänsklig utvecklingsverksamhet.

2. medför en risk att en ytvattenförekomsts *status* försämras från hög status till god status och *planen*, verksamheten eller åtgärden *avser* en hållbar mänsklig utvecklingsverksamhet.

Beslut enligt första stycket får fattas endast om

1. *planläggningen, verksamheten eller åtgärden*

a) *behöver vidtas för att tillgodose ett allmänintresse av större vikt, eller*

b) *innebär att dess fördelar för människors hälsa och säkerhet eller för en hållbar utveckling uppväger nackdelarna med en sådan ändring eller försämring som avses i första stycket,*

2. *det av tekniska skäl eller på grund av att kostnaden är högre än värdet av nyttan inte är möjligt att uppfylla syftet med planläggningen, verksamheten eller åtgärden på något annat sätt som är väsentligt bättre för miljön, och*

3. *alla genomförbara åtgärder vidtas för att mildra de negativa konsekvenserna för vattenförekomstens status.*

12 §¹⁹

En verksamhet eller åtgärd får tillåtas enligt 11 § endast om

1. *verksamheten eller åtgärden*

Trots försämringsförbudet i 5 kap. 3 a § första stycket 1 och 4 § första stycket miljöbalken får en myndighet eller en kommun til-

¹⁹ Senaste lydelse 2018:2103.

a) behöver vidtas för att tillgodose ett allmänintresse av större vikt, eller

b) innebär att dess fördelar för människors hälsa och säkerhet eller för hållbar utveckling uppväger nackdelarna med en sådan ändring eller försämring som avses i 11 §,

2. det av tekniska skäl eller på grund av orimliga kostnader inte är möjligt att uppfylla syftet med verksamheten eller åtgärden på något annat sätt som är väsentligt bättre för miljön, och

3. alla genomförbara åtgärder vidtas för att mildra de negativa konsekvenserna för vattenförekomstens status.

låta en tillfällig och kortvarig försämring av vattenmiljön i samband med direkta utsläpp från konstruktions- och byggnadsarbeten och liknande verksamheter på eller i marken som kommer i kontakt med grundvatten.

12 a §

Trots försämringsförbudet i 5 kap. 3 a § första stycket 1 och 4 § första stycket miljöbalken avseende gränsvärdesnormer för yt-vattenförekomster får en myndighet eller en kommun besluta om en plan eller tillåta en verksamhet eller åtgärd om överträdelser av normerna

1. beror på en föroreningskälla utanför Sveriges gränser och effektiva åtgärder inte kan vidtas för att uppnå den status som vattnet ska ha enligt normerna, eller

2. sker i en enligt 3 kap. 2 a § utpekad blandningszon och överträdelser inte hindrar att normen

uppnås i övriga delar av vattenförekomsten.

Vid bedömningen av överträdelser enligt första stycket 1 ska beaktas vad som föreskrivs om samarbete inom gränsöverskridande vattenförvaltningsområden i 8 kap. 6 §.

Om en sådan blandningszon som avses i 3 kap. 2 a § inte har angetts av vattenmyndigheten får den myndighet som ska besluta om planen eller tillåtelsen av verksamheten eller åtgärden enligt första stycket 2, ansöka om utpekande av blandningszonen hos berörd vattenmyndighet.

13 §²⁰

Den myndighet eller kommun som prövar en fråga om att tillåta en verksamhet eller åtgärd enligt 11 § ska

1. ge vattenmyndigheten i det vattendistrikt där verksamheten ska bedrivas *eller* åtgärden vidtas tillfälle att yttra sig innan frågan avgörs, och

2. om verksamheten eller åtgärden tillåts, snarast informera vattenmyndigheten om detta.

Den myndighet eller kommun som prövar en fråga om att tillåta en verksamhet eller åtgärd enligt 11 §, 12 § *eller* 12 a § första stycket *eller* beslutar en plan enligt väglagen *eller* lagen om byggande av järnväg med stöd av ett sådant undantag ska

1. ge vattenmyndigheten i det vattendistrikt där verksamheten ska bedrivas, åtgärden vidtas *eller* planområdet ligger tillfälle att yttra sig innan frågan avgörs, och

2. om verksamheten eller åtgärden tillåts *eller* planen beslutas, snarast informera vattenmyndigheten om detta.

²⁰ Senaste lydelse 2018:2103.

14 §²¹

När vattenmyndigheten har tagit del av en sådan utredning som avses i 22 kap. 13 § första stycket 1 miljöbalken eller informerats om att en verksamhet eller åtgärd har tillåtits enligt 11 §, ska vattenmyndigheten fatta de beslut om förvaltningen av vattenmiljön som utredningen eller tillåtandet föranleder.

När vattenmyndigheten har tagit del av en sådan utredning som avses i 5 kap. 3 b § eller 22 kap. 13 § första stycket 1 miljöbalken eller informerats om att *en plan har beslutats* eller en verksamhet eller åtgärd har tillåtits *efter undantag enligt 11 eller 12 a § första stycket*, ska vattenmyndigheten fatta de beslut om förvaltningen av vattenmiljön som utredningen eller tillåtandet föranleder.

Om vattenmyndigheten finner att det inte finns förutsättningar för att ändra en miljö kvalitetsnorm i enlighet med en sådan redogörelse som avses i 22 kap. 13 § andra stycket miljöbalken, ska vattenmyndigheten

1. anmäla detta till regeringen och i anmälan redovisa sin bedömning, det som kommit fram i ändringsfrågan och de skäl som talar för respektive emot en ändring,
2. informera den som har begärt vattenmyndighetens yttrande om att ändringsfrågan har anmälts till regeringen, och
3. avvakta med sitt slutliga yttrande till dess regeringen har beslutat i ändringsfrågan.

15 §²²

Om en vattenförekomsts *kvalitet* försämras tillfälligt av exceptionella naturliga orsaker eller av naturliga orsaker som inte rimligen hade kunnat förutses eller till följd av olyckor som inte rimligen hade kunnat förutses, ska vattenmyndigheten

Om en vattenförekomsts *status eller potential* försämras tillfälligt av exceptionella naturliga orsaker eller av naturliga orsaker som inte rimligen hade kunnat förutses eller till följd av olyckor som inte rimligen hade kunnat förutses, ska vattenmyndigheten

1. besluta de åtgärder som, utan att äventyra återställandet

1. besluta de åtgärder som, utan att äventyra återställandet

²¹ Senaste lydelse 2018:2103.

²² Senaste lydelse 2018:2103.

av vattenförekomstens *kvalitet* när orsaken till försämringen inte längre föreligger, behöver vidtas för att förebygga ytterligare försämringar av *kvaliteten* eller för att inte äventyra uppnåendet av *kvalitetskraven* för andra vattenförekomster, och

2. årligen se över effekterna och, om förhållandena inte är sådana som avses i 9 §, se till att alla genomförbara åtgärder vidtas för att återställa vattenförekomstens *kvalitet* som den var innan försämringen inträffade.

av vattenförekomstens *status eller potential* när orsaken till försämringen inte längre föreligger, behöver vidtas för att förebygga ytterligare försämringar av *statusen eller potentialen* eller för att inte äventyra uppnåendet av *miljökvalitetsnormerna* för andra vattenförekomster, och

2. årligen se över effekterna och, om förhållandena inte är sådana som avses i 9 §, se till att alla genomförbara åtgärder vidtas för att återställa vattenförekomstens *status eller potential* som den var innan försämringen inträffade.

16 §²³

Tillämpningen av 3, 9, 10, 11, 12, 13 eller 15 § får inte permanent hindra eller äventyra *uppfyllandet* av *kvalitetskraven* för andra vattenförekomster inom vattendistriktet.

Tillämpningen av 3, 9, 10, 11, 12, *12 a*, 13 eller 15 § får inte permanent hindra eller äventyra *uppnåendet* av *miljökvalitetsnormer* för andra vattenförekomster inom vattendistriktet.

6 kap.

1 §²⁴

Vattenmyndigheten ska upprätta förslag till och fastställa ett åtgärdsprogram för vattendistriktet och i det arbetet beakta de beskrivningar, kartläggningar och analyser som avses i 3 kap. samt artikel 11.3 och 11.4 i direktiv 2000/60/EG. Åtgärdsprogrammet ska ange de åtgär-

Vattenmyndigheten ska upprätta förslag till och fastställa ett åtgärdsprogram för vattendistriktet och i det arbetet beakta de beskrivningar, kartläggningar och analyser som avses i 3 kap. samt artikel 11.3 och 11.4 i direktiv 2000/60/EG. Åtgärdsprogrammet ska ange de åtgär-

²³ Senaste lydelse 2018:2103.

²⁴ Senaste lydelse 2018:2103.

der som behöver vidtas för att miljö kvalitetsnormerna som avses i 4 kap. ska kunna *uppfyllas*.

I 5 kap. 7–11 §§ miljöbalken finns bestämmelser om åtgärdsprogram.

der som behöver vidtas för att miljö kvalitetsnormerna som avses i 4 kap. ska kunna *uppnås*.

Regionalt eller lokalt åtgärdsprogram

10 a §

Om det behövs för att uppnå en miljö kvalitetsnorm får en region, en kommun eller några kommuner tillsammans inom ett vattendistrikt fastställa ett regionalt eller lokalt åtgärdsprogram för regionen, kommunen eller kommunerna med konkreta åtgärder per vattenförekomst utifrån ett vattenavrinningsområdesperspektiv.

Ett sådant åtgärdsprogram ska innehålla den information som krävs enligt 5 kap. 9 § andra stycket 1–3 miljöbalken. Bestämmelserna i 5 och 6 §§ gäller inte för åtgärdsprogrammet.

Åtgärdsprogrammet ska vara förenligt med åtgärdsprogrammet för vattendistriktet.

10 b §

Den som upprättar ett förslag till regionalt eller lokalt åtgärdsprogram ska ge berörda möjlighet att lämna synpunkter på förslaget i enlighet med bestämmelserna i 5 kap. 7 § tredje stycket miljöbalken. Bestämmelserna i 1–4 och

7–10 gäller inte för åtgärdsprogrammet.

Ett regionalt eller lokalt åtgärdsprogram ska fastställas av regionfullmäktige eller kommunfullmäktige.

7 kap.

1 §²⁵

Varje vattenmyndighet ska se till att program för övervakning av vattnets *tillstånd* i vattendistriktet finns och genomförs enligt artikel 8 i direktiv 2000/60/EG och artikel 3 i direktiv 2008/105/EG. Ett övervakningsprogram ska revideras minst vart sjätte år.

Vattenmyndigheten ska se till att övervakningsprogrammet senast den 22 december 2018 omfattar ämnena 34–45 i del A i bilaga I till direktiv 2008/105/EG.

När vattenmyndigheten genomför programmen ska det ske i samverkan med de myndigheter, kommuner, organisationer och övriga som vattenmyndigheten finner lämpligt.

Varje vattenmyndighet ska se till att program för övervakning av vattnets *status* i vattendistriktet finns och genomförs enligt artikel 8 i direktiv 2000/60/EG och artikel 3 i direktiv 2008/105/EG. Ett övervakningsprogram ska revideras minst vart sjätte år.

8 kap.

3 §²⁶

Innan vattenmyndigheten beslutar de *kvalitetskrav*, förvaltningsplaner och åtgärdsprogram för vattendistrikt som avses i denna förordning för ett internationellt vattendistrikt, ska myndigheten samråda med den eller de myndigheter i Norge som har motsvarande uppgifter i

Innan vattenmyndigheten beslutar de *miljökvalitetsnormer*, förvaltningsplaner och åtgärdsprogram för vattendistrikt som avses i denna förordning för ett internationellt vattendistrikt, ska myndigheten samråda med den eller de myndigheter i Norge som har motsvarande uppgifter i

²⁵ Senaste lydelse 2015:516.

²⁶ Senaste lydelse 2010:1099.

de internationella avrinningsområden som omfattas av distriktet. Samrådet ska syfta till att i hela avrinningsområdet åstadkomma en enhetlig tillämpning av de norska och svenska regler som har införts för genomförandet av direktiv 2000/60/EG.

Vattenmyndigheten ska lämna de upplysningar som sådana myndigheter i Norge som avses i första stycket behöver för att fullgöra uppgifter i enlighet med direktiv 2000/60/EG samt bistå dessa myndigheter vid samråd i Sverige som följer av samma direktiv.

6 §²⁷

Om god kemisk ytvattenstatus enligt 4 kap. 4 och 4 a §§ inte kan uppnås trots effektiva åtgärder enligt 6 kap. 1 § och det beror på att ett ämne som anges i bilaga I till direktiv 2008/105/EG kommer från en föroreningskälla utanför Sverige, ska vattenmyndigheten underrätta regeringen om detta.

Innan vattenmyndigheten underrättar regeringen ska den genomföra ett sådant samråd som avses i 3 § med den eller de berörda myndigheterna i de internationella vattendistriktet och, i tillämpliga fall, besluta om *sådana kvalitetskrav som avses i 4 kap. 9 och 10 §§*, eller fastställa och vidta sådana åtgärder som avses i 4 kap. 12 §.

Innan vattenmyndigheten underrättar regeringen ska den genomföra ett sådant samråd som avses i 3 § med den eller de berörda myndigheterna i de internationella vattendistriktet och, i tillämpliga fall, besluta om *förlängd tidsfrist enligt 4 kap. 9 § eller mindre stränga miljökvalitetsnormer enligt 4 kap. 10 §*, eller fastställa och vidta sådana åtgärder som avses i 4 kap. 15 §.

-
1. Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2026.
 2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för ärenden som har påbörjats före ikraftträdandet och mål och ärenden som avser överklagande och överprövning av sådana mål och ärenden till dess målet eller ärendet är slutligt avgjort.

²⁷ Senaste lydelse 2015:516.

Information i förvaltningsplaner för vattendistrikt

1. En allmän beskrivning av vattendistriktet i enlighet med 3 kap. 1 § som

- a) för ytvatten innehåller
 - en kartläggning av ytvattenförekomsternas lokalisering och gränser,
 - en kartläggning av ekoregioner och typer av ytvattenförekomster,
 - en beskrivning av referensförhållanden för typer av ytvattenförekomster, och

b) för grundvatten innehåller en kartläggning av grundvattenförekomsternas lokalisering och gränser.

2. En sammanfattning av betydande påverkan och effekter på ytvattnets och grundvattnets *tillstånd* orsakade av mänsklig verksamhet, såsom

- a) en uppskattning av föroreningar från punktkällor,
- b) en uppskattning av föroreningar från diffusa källor, inbegripet en sammanfattning av markanvändning,
- c) en uppskattning av påverkan på vattenmängden, inbegripet uttag, och
- d) en analys av andra konsekvenser som mänsklig verksamhet har för vattnets *tillstånd*.

2. En sammanfattning av betydande påverkan och effekter på ytvattnets och grundvattnets *status* orsakade av mänsklig verksamhet, såsom

- d) en analys av andra konsekvenser som mänsklig verksamhet har för vattnets *status*.

4. En karta över de nätverk för övervakning som upprättas för de syften som anges i 7 kap. och en redovisning i kartform över resultaten av de övervakningsprogram som genomförts i

4. En karta över de nätverk för övervakning som upprättas för de syften som anges i 7 kap. och en redovisning i kartform över resultaten av de övervakningsprogram som genomförts i

²⁸ Senaste lydelse 2016:734.

enlighet med dessa bestämmelser när det gäller *tillståndet* för ytvatten (*ekologisk och kemisk status*), grundvatten (*kemisk och kvantitativ status*) och skyddade områden.

5. En redovisning av

a) de *kvalitetskrav* som har fastställts enligt 4 kap. för ytvatten, grundvatten och skyddade områden, inbegripet de fall då ytvattenförekomster förklarats som konstgjorda eller kraftigt modifierade eller då *undantagsreglerna* i 4 kap. 9–12 §§ tillämpats,

b) skälen för att ytvattenförekomster förklarats som konstgjorda eller kraftigt modifierade eller att *undantagsreglerna* i 4 kap. 9–12 §§ tillämpats, och

c) den information som i övrigt krävs enligt 4 kap.

6. Information om hur *riktvärden* för grundvatten har fastställts och hur riskbedömningen har gjorts samt den information som i övrigt krävs enligt bilaga II del C i direktiv 2006/118/EG.

enlighet med dessa bestämmelser när det gäller *ekologisk och kemisk status* för ytvatten, *kemisk och kvantitativ status* för grundvatten och *status* för skyddade områden.

a) de *miljökvalitetsnormer* som har fastställts enligt 4 kap. för ytvatten, grundvatten och skyddade områden, inbegripet de fall då ytvattenförekomster förklarats som konstgjorda eller kraftigt modifierade eller då *reglerna* i 4 kap. 9, 10, 11, 12 eller 12 a § tillämpats,

b) skälen för att ytvattenförekomster förklarats som konstgjorda eller kraftigt modifierade eller att *reglerna* i 4 kap. 9, 10, 11, 12 eller 12 a § tillämpats, och

c) den information som i övrigt krävs enligt 4 kap.

6. Information om hur *gränsvärdesnormer* för grundvatten har fastställts och hur riskbedömningen har gjorts samt den information som i övrigt krävs enligt bilaga II del C i direktiv 2006/118/EG.

9. En sammanfattning av

a) det eller de åtgärdsprogram som har fastställts i enlighet med 6 kap., inklusive en beskrivning av hur åtgärderna avser att bidra till att *kvalitetskraven* i 4 kap. uppnås, och

a) det eller de åtgärdsprogram som har fastställts i enlighet med 6 kap., inklusive en beskrivning av hur åtgärderna avser att bidra till att *miljökvalitetsnormerna* i 4 kap. uppnås, och

b) om *kvalitetskraven* ska *uppfyllas* vid en senare tidpunkt enligt 4 kap. 9 §, de åtgärder som anses nödvändiga för att stegvis förbättra vattenförekomsternas status, anledningarna till varje betydande försening med genomförandet av dessa åtgärder och den förväntade tidtabellen för åtgärdernas genomförande.

b) om *miljökvalitetsnormerna* ska *uppnås* vid en senare tidpunkt enligt 4 kap. 9 §, de åtgärder som anses nödvändiga för att stegvis förbättra vattenförekomsternas status, anledningarna till varje betydande försening med genomförandet av dessa åtgärder och den förväntade tidtabellen för åtgärdernas genomförande.

15. En sammanfattning av de regleringar som har fastställts för punktkälleutsläpp och annan verksamhet som inverkar på *vattentillståndet* och som avses i artikel 11.3 g respektive 11.3 i i direktiv 2000/60/EG.

15. En sammanfattning av de regleringar som har fastställts för punktkälleutsläpp och annan verksamhet som inverkar på *vattnets status* och som avses i artikel 11.3 g respektive 11.3 i i direktiv 2000/60/EG.

22. En sammanfattning av de åtgärder som har vidtagits när övervakningsdata eller andra data indikerat att det är osannolikt att de *kvalitetskrav* som fastställts enligt 4 kap. kommer att *uppfyllas*.

22. En sammanfattning av de åtgärder som har vidtagits när övervakningsdata eller andra data indikerat att det är osannolikt att de *miljökvalitetsnormer* som fastställts enligt 4 kap. kommer att *uppnås*.

23. Uppgifter om kompletterande åtgärder som har befunnits nödvändiga för att de *kvalitetskrav* som har fastställts för vattendistriktet ska kunna *uppfyllas*.

23. Uppgifter om kompletterande åtgärder som har befunnits nödvändiga för att de *miljökvalitetsnormer* som har fastställts för vattendistriktet ska kunna *uppnås*.

-
27. Information om var och hur man kan få tillgång till
- a) sådana handlingar som avses i 5 kap. 3 §,
 - b) detaljer om regleringar som har beslutats för punktkällutsläpp och annan verksamhet som inverkar på *vattentillståndet*, och
 - b) detaljer om regleringar som har beslutats för punktkällutsläpp och annan verksamhet som inverkar *vattnets status*, och
 - c) sådana övervakningsdata som samlats in enligt 7 kap.
28. Om förvaltningsplanen är reviderad:
- a) en sammanfattning av alla förändringar och revideringar som har gjorts sedan den föregående versionen, inklusive en sammanfattning av de revideringar som har genomförts i enlighet med 3 kap. och 4 kap. 9 §,
 - b) en bedömning av framstegen vad gäller *uppfyllande av kvalitetskraven*, inklusive en redovisning i kartform av resultaten av övervakningen och en förklaring till varför *ett* eller flera *kvalitetskrav* inte har *uppfyllts*,
 - b) en bedömning av framstegen vad gäller *uppnåendet av miljökvalitetsnormerna*, inklusive en redovisning i kartform av resultaten av övervakningen och en förklaring till varför *en* eller flera *miljökvalitetsnormer* inte har *uppnåtts*,
 - c) en sammanfattning av, och förklaring till, varje åtgärd som planerats i den tidigare versionen av förvaltningsplanen men som inte har vidtagits, och
 - d) en sammanfattning av varje ytterligare övergångsåtgärd som i enlighet med 22 har fastställts sedan den senaste versionen av förvaltningsplanen.

1.21 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2007:701) om allmänna vattentjänster

Härigenom föreskrivs att 2 och 3 §§ förordningen (2007:701) om allmänna vattentjänster ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Kommunen får meddela ytterligare föreskrifter om användningen av allmänna va-anläggningar.

Länsstyrelsen eller kommunen får meddela föreskrifter om förbud eller begränsningar av användningen av dricksvatten vid vattenbrist eller risk för vattenbrist.

Föreskrifter som har meddelats med stöd av andra stycket gäller när de har kungjorts eller vid den senare tidpunkt som anges i beslutet. I brådskande fall får föreskrifterna kungöras genom att publiceras i en ortstidning, på länsstyrelsens eller kommunens webbsida, läsas upp i radio eller på annat lämpligt sätt. Detsamma gäller i fråga om ändring eller upphävande av sådana föreskrifter.

3 §¹

Havs- och vattenmyndigheten ska ge tillsynsvägledning till länsstyrelsen i frågor om tillämpningen av 6 § lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster.

Havs- och vattenmyndigheten ska ge tillsynsvägledning till länsstyrelsen i frågor om tillämpningen av 6 och 6 e §§ lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2026.

¹ Senaste lydelse 2023:195.

1.22 Förslag till förordning om ändring i luftkvalitetsförordningen (2010:477)

Härigenom föreskrivs att 8 och 9 §§ luftkvalitetsförordningen (2010:477) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §

Miljö kvalitetsnormerna i 10–14, 17 och 18 §§, 19 § 2, 20 § första stycket 1 samt 25 § anger föroreningsnivåer som enligt 5 kap. 2 § första stycket 1 miljöbalken inte får överskridas. Om annat inte anges i normen, ska varje överskridande av föroreningsnivån anses innebära att normen inte följs.

Gränsvärdesnormerna i 10–14, 17 och 18 §§, 19 § 2, 20 § första stycket 1 samt 25 § anger föroreningsnivåer som inte får överträdas. Om annat inte anges i normen, ska varje överträdande av föroreningsnivån anses innebära att normen inte uppnås.

9 §

Miljö kvalitetsnormerna i 15 och 16 §§, 19 § 1, 20 § första stycket 2 samt 21–24 §§ anger föroreningsnivåer enligt 5 kap. 2 § första stycket 2 miljöbalken. När det i normen anges att en föroreningsnivå inte bör överskridas eller att det ska eftersträvas att en föroreningsnivå inte överskrids, ska ett överskridande av föroreningsnivån anses innebära att normen inte följs endast om överskridandet beror på

Målsättningsnormerna i 15 och 16 §§, 19 § 1, 20 § första stycket 2 samt 21–24 §§ anger föroreningsnivåer som inte bör överträdas eller som bör eftersträvas att inte överträda. När det i normen anges att en föroreningsnivå inte bör överträdas eller att det ska eftersträvas att en föroreningsnivå inte överträds, ska ett överträdande av föroreningsnivån anses innebära att normen inte uppnås endast om överträdelserna beror på

1. verksamheter eller åtgärder som varaktigt och i betydande omfattning motverkar möjlig-

1. verksamheter eller åtgärder som varaktigt och i betydande omfattning motverkar möjlig-

heterna att inte *överskrida* föroreningsnivån, och

2. att rimliga åtgärder inte vidtagits för att undvika att föroreningsnivån *överskrids*.

heterna att inte *överträda* föroreningsnivån, och

2. att rimliga åtgärder inte vidtagits för att undvika att föroreningsnivån *överträds*.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2026.

1.23 Förslag till förordning om ändring i havsmiljöförordningen (2010:1341)

Härigenom föreskrivs att 26 § havsmiljöförordningen (2010:1341) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

26 §¹

Vid samrådet enligt 5 kap. 4 § tredje stycket miljöbalken om förslaget till åtgärdsprogram ska Havs- och vattenmyndigheten se till att

Vid samrådet enligt 5 kap. 7 § tredje stycket miljöbalken om förslaget till åtgärdsprogram ska Havs- och vattenmyndigheten se till att

1. kungörelsen av förslaget innehåller en upplysning om var handlingarna finns tillgängliga samt inom vilken tid och till vem synpunkter ska lämnas,

2. förslaget görs tillgängligt för allmänheten hos myndigheten och hos länsstyrelserna och kommunerna inom det område som programmet omfattar, och

3. samrådet genomförs i så god tid att det efter samrådstitidens utgång finns skälig tid för en sådan prövning som avses i 27 §.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2026.

¹ Senaste lydelse 2011:641.

1.24 Förslag till förordning om ändring i plan- och byggförordningen (2011:338)

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 1 § och 10 kap. 9 § plan- och byggförordningen (2011:338) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

1 §

Under ett samråd om ett förslag att anta, ändra eller upphäva en regionplan, en översiktsplan, en detaljplan eller områdesbestämmelser ska länsstyrelsen på lämpligt sätt hålla andra berörda statliga myndigheter underrättade om planarbetet. Om förslaget rör skogsmark, ska länsstyrelsen inhämta Skogsstyrelsens yttrande.

Under ett samråd om ett förslag att anta, ändra eller upphäva en regionplan, en översiktsplan, en detaljplan eller områdesbestämmelser ska länsstyrelsen på lämpligt sätt hålla andra berörda statliga myndigheter underrättade om planarbetet. Om förslaget rör skogsmark, ska länsstyrelsen inhämta Skogsstyrelsens yttrande. *Om förslaget innefattar en tillämpning av undantag från bestämmelserna om miljö kvalitet för vatten i 5 kap. 3 a § miljöbalken med stöd av 4 kap. 11, 12 eller 12 a § vattenförvaltningsförordningen (2004:660) ska länsstyrelsen inhämta yttrande från vattenmyndigheten i det vattendistrikt som planläggningen avser.*

Om förslaget avser en detaljplan eller områdesbestämmelser, behöver länsstyrelsen dock inte underrätta

1. lantmäterimyndigheten och myndigheter som är sakägare och som kommunen ska samråda med enligt 5 kap. 11 § plan- och bygglagen (2010:900), eller

2. andra myndigheter än de som har invänt mot översiktsplanen, utom när förslaget saknar stöd i översiktsplanen eller särskilt berör myndigheten.

10 kap.**9 §**

Boverket får i fråga om tomter, allmänna platser och områden för andra anläggningar än byggnader meddela de föreskrifter som behövs för *tillämpningen* av 8 kap. 9 § första stycket 2, 3, 5 och 6 samt 12 § första stycket plan- och bygglagen (2010:900).

Boverket får i fråga om tomter, allmänna platser och områden för andra anläggningar än byggnader meddela de föreskrifter som behövs för *tillämpningen* av 8 kap. 9 § första stycket 2, 3 och 5–7 samt 12 § första stycket plan- och bygglagen (2010:900).

-
1. Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2026.
 2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för ärenden som har påbörjats före ikraftträdandet och mål och ärenden som avser överklagande och överprövning av sådana mål och ärenden till dess målet eller ärendet är slutligt avgjort.

1.25 Förslag till förordning om ändring i miljöbedömningsförordningen (2017:966)

Härigenom föreskrivs att 5 § miljöbedömningsförordningen (2017:966) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §

Vid en undersökning enligt 6 kap. 6 § miljöbalken ska identifieringen av omständigheter som i det enskilda fallet talar för eller emot en betydande miljöpåverkan utgå ifrån

1. i vilken utsträckning planen, programmet eller ändringen
 - a) anger förutsättningar för verksamheter eller åtgärder när det gäller lokalisering, typ av verksamhet, storlek eller driftsförhållanden eller genom att fördela resurser,
 - b) har betydelse för de miljöeffekter som genomförandet av andra planer eller program medför,
 - c) har betydelse för att främja en hållbar utveckling eller för integreringen av miljöaspekter i övrigt, eller
 - d) har betydelse för möjligheterna att följa miljölagstiftningen,
2. miljöproblem som är relevanta för planen, programmet eller ändringen,
3. de sannolika miljöeffekternas och det påverkade områdets utmärkande egenskaper,
4. i vilken utsträckning det går att avhjälpa de sannolika miljöeffekterna,
5. miljöeffekternas gränsöverskridande egenskaper,
6. miljöeffekternas omfattning,
7. riskerna för människors hälsa eller för miljön till följd av allvarliga olyckor eller andra omständigheter,
8. det påverkade områdets betydelse och sårbarhet på grund av intensiv markanvändning, *överskridna miljökvalitetsnormer*, dess kulturvärden eller andra utmärkande egenskaper i naturen, och

8. det påverkade områdets betydelse och sårbarhet på grund av intensiv markanvändning, dess kulturvärden eller andra utmärkande egenskaper i naturen, och

normer, dess kulturvärden eller andra utmärkande egenskaper i naturen, och

9. påverkan på områden eller natur som har erkänd skyddsstatus nationellt, inom Europeiska unionen eller internationellt.

Vid undersökningen ska bestämmelserna om miljö kvalitet i 5 kap. miljöbalken tillämpas.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2026.